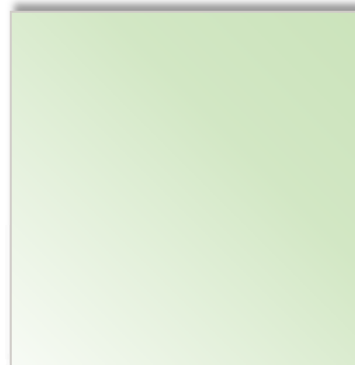
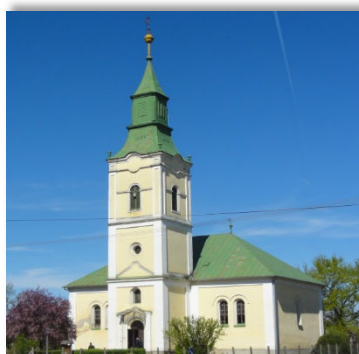
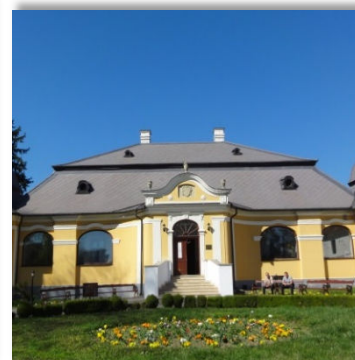

Vásárosnamény Város Településrendezési Tervének készítéséhez

Településfejlesztési
konceptió

Tervező:

URBAN Linea
Tervező és Szolgáltató Kft.
(C-15 – 1140)

2019.

Külzetlap

Településrendező tervező:

.....
Labbancz András
okl. településmérnök
terület-, és településfejlesztési
szakértő
TT-15 – 0378

Tervező munkatárs:

.....
Ugochukwu Georgina
településtervező,
terület- és településfejlesztési
szakértő

Társadalompolitikai szakértő:

.....
Papp György
társadalompolitikai szakértő

Ügyvezető igazgató:

.....
Labbancz András

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	4
Koncepció készítésének indokltsága	7
Jogszabályi kötelezettség	7
A 2021-2027-es Európai Unió programozási ciklus	7
A 2021-2027 közötti Európai Unió programozási időszak szakpolitikai célkitűzései.....	7
A 2021-2027 közötti Európai Unió programozási időszak területi hangsúlyai	9
A hazai célkitűzések a 2021-2027 közötti időszakra vonatkozó Európai Unió kohéziós forrásokkal kapcsolatban	10
Megyei területfejlesztési tervezés 2021-2027	12
Új megyei területrendezési terv	15
Új önkormányzati ciklus, új Gazdasági ciklusprogram	16
Tervi háttér	18
1. JÖVŐKÉP	19
1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan	20
1.2. A település jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan	24
1.3. A településfejlesztési elvek rögzítése	26
1.3.1. Okos város	26
1.3.2. Fenntartható fejlődés	27
1.3.3. Versenyképes fejlődés.....	27
1.3.4. Integrált fejlődés	27
2. CÉLOK	29
2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok megvalósítása	30
2.1.1. Munkahely teremtés (Átfogó cél 1.) bemutatása	30
2.1.1.1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében (1.1. rész cél bemutatása).....	31
2.1.2. Életminőség javítása (Átfogó cél 2.) bemutatása	32
2.1.2.1. Az épített környezet fejlesztése vonzó, minőségi lakókörnyezet feltételeinek megteremtésével és a városias arculat erősítésével (2.1. rész cél bemutatása)	33
2.1.2.2. Táji környezet értékeinek megőrzése (2.2. rész cél bemutatása)	35
2.1.3. Versenyképes térségi centrum szerepkör (Átfogó cél 3.) bemutatása	36
2.1.3.1. A város központi funkcióinak megerősítése, a (köz)szolgáltatások színvonalának növelése az esélyegyenlőség biztosítása mellett (3.1. rész cél bemutatása).....	37
2.1.4. Turisztikai szolgáltatások fejlesztése (Átfogó cél 4.) bemutatása	38
2.1.4.1. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése (4.1. rész cél bemutatása)	39
2.2. Részcélok és beavatkozások területei egységének meghatározása	42
2.2.2 A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre.....	44

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ.....	45
3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása	46
3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra	48
3.2. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésre	49
4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE	59
4.1. Településfejlesztési Konceptió (TK) és Integrált településfejlesztési Stratégia (ITS) helye a településfejlesztési eszközök között	60
4.2. A megvalósítás eszközei és azok nyomon követése.....	60

TÁBLÁZATJEGYZÉK

1. táblázat: A Konceptió és az Európai Unió szakpolitikai célkitűzéseinek illeszkedés-vizsgálata	8
2. táblázat: A Településfejlesztési Konceptió célrendszerének illeszkedése a megyei területfejlesztési programhoz	13
3. táblázat: Vásárosnamény Megyei Területrendezési Terv szerinti övezetekkel való érintettsége	16
4. táblázat: 2019-2024. évekre szóló gazdasági program illeszkedésvizsgálata	17
5. táblázat: Az átfogó- és a részcélok rendszere	30
6. táblázat: A Településfejlesztési konceptió átfogó céljainak és rész céljainak kapcsolata	43
7. táblázat: Tervezett indikátorok meghatározása.....	46

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra: Településfejlesztési elvek bemutatása	28
2. ábra: Vásárosnamény Város Településfejlesztési konceptiójának célrendszere	41
3. ábra: A Konceptió és az ITS időtávjai	60

BEVEZETÉS

Jelen dokumentum **Vásárosnamény Város Településfejlesztési koncepciója**, amely „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló **314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet** alapján készült. A város településfejlesztési koncepciója egy hosszú távra szóló dokumentum, amely kijelöli a város elérendő jövőképét a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan.

A Településfejlesztési Koncepció Vásárosnamény Város teljes közigazgatási területére vonatkozó **új, digitális településrendezési terv**ének elkészítéséhez készül.

A településrendezési terv elkészítése során az alábbi tervezési feladatok valósulnak meg, a településrendezési tervdokumentáció tartalma az alábbi:

- **Megalapozó vizsgálat**, mely a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet melléklete szerinti tartalommal készül. A Megalapozó vizsgálat minden fejezete teljes körűen és szakági tervezők bevonásával készül el.
- **Településfejlesztési koncepció**, mely tartalmazza Vásárosnamény Város Képviselő-testületének, lakosságának, a fejlesztésben érdekelt gazdasági társaságoknak, civil- és egyéb társadalmi szervezeteknek településfejlesztési elképzeléseinek kidolgozását.
- **Településszerkezeti terv** készítés célja a jóváhagyásra kerülő településfejlesztési koncepcióval összhangban a település fejlesztési irányainak meghatározása; a magasabb szintű rendezési tervekkel való összhang, egyezőség biztosításával, az egyes területrészek felhasználási módjának optimális meghatározása; továbbá a területfelhasználási változással érintett területek lehatárolása a változó területfelhasználások számszaki kimutatása.
- **Helyi építési szabályzat és szabályozási terv készítése**, az egyes építési övezetekben az építés helyi rendjének, feltételének meghatározása, összhangban a már jóváhagyott (vagy időközben jóváhagyásra kerülő) önkormányzati szabályozásokkal (pl. helyi értékvédelem; környezetvédelmi- vagy a településképi rendelet stb.)

Vásárosnamény Város településfejlesztési koncepciója a vonatkozó előírásoknak megfelelően három fő fejezetre tagolódik:

- meghatározza a város gazdasági, társadalmi, táji, természeti, épített környezetére, térségi szerepére vonatkozó jövőképet;
- megfogalmazza a jövőkép eléréséhez szükséges átfogó és részcélokat;
- összefoglalja a további tervezési feladatok kiinduló adatait.

A jogszabályi beágyazottság alapján a Településfejlesztési koncepció „az épített környezet alakításáról és védelméről” szóló **1997. évi LXXVIII. törvény** rendelkezései alapján az alábbi:

„2. § 27. pont: Településfejlesztési koncepció: a település környezeti, társadalmi, gazdasági adottságaira alapozó, a település egészére készített, a változások irányait és a fejlesztési célokat hosszú távra meghatározó dokumentum. [...]

9/A. § (1) A településfejlesztési koncepció hosszú távra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására. A

településfejlesztési koncepcióban foglaltakat a települési önkormányzat döntéseiben érvényesíti.

(2) Az integrált településfejlesztési stratégia a rendelkezésre álló és bevonható források ismeretében meghatározza a településfejlesztési koncepcióban meghatározott célok megvalósítását egyidejűleg szolgáló beavatkozásokat, programokat, továbbá a megvalósítás eszközeit és nyomon követését.

(3) A településfejlesztési koncepciót és az integrált településfejlesztési stratégiát a települési önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg”

A településvezetés a koncepcionális és stratégiai munka módszerének meghatározásakor **partnerségi tervet** fogadott el, mely mentén került sor a fejlesztésben érdekelt szereplők tervezési folyamatban történő részvételére, bevonására, illetve a szakmai munka és döntés-előkészítés hivatalon belüli koordinációjának megvalósítására. Mindezt a „településfejlesztéssel, településrendezéssel és településkép-érvényesítéssel összefüggő partnerségi egyeztetés helyi szabályairól” szóló Vásárosnamény Város Önkormányzata Képviselő-testületének **9/2017. (VII.04.) önkormányzati rendelete** tartalmazza.

Vásárosnamény Város településfejlesztési koncepciójának összeállítását helyzetfeltáró, elemző és értékelő munkafázisok alapozták meg, vagyis a településrendezési terv alátámasztásaként elkészült Vásárosnamény Város **Megalapozó Vizsgálata**. E fejlesztési dokumentumok elkészítésének alapja a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) kormányrendelet illetve a Belügyminisztérium által kiadott „Útmutató a kis- és középvárosok számára az integrált településfejlesztési stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez” című segédlet.

A 2017. évben elkészült és jóváhagyott Településképi Arculati Kézikönyvével és Településképi Rendeletével („A településkép védelméről” szóló Vásárosnamény Város Önkormányzata Képviselő-testületének **5/2019. (III.29.) önkormányzati rendelete**) az Önkormányzat elkötelezte magát a település értékes arculati elemeinek védelmére. Kijelölte Vásárosnamény városon belül a településképi értelemben meghatározó elemeket, valamint a helyi értékvédelem területi és egyedi elemeit is, melyek védelme érdekében árnyalt szabályozást dolgoztak ki, melyet figyelembe vesz a Településfejlesztési Koncepció is.

Koncepció készítésének indokoltsága

Jogszabályi kötelezettség

„A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 08.) Korm. rendelet 3. § rögzíti az településfejlesztési koncepcióval kapcsolatban az alábbiakat:

„3. § b) a települési önkormányzat a település társadalmi, gazdasági, illetve környezeti helyzetében bekövetkezett változások vagy új településfejlesztési szándék miatt indokoltnak tartja.”

Tekintettel arra, hogy a Koncepció társadalmi, gazdasági és jogszabályi környezete valamint a tervezői módszertan is jelentősen változott, így javasolt annak felülvizsgálata, módosítása. Kiemelten indokolttá teszi ezt a vonatkozó jogszabályi kötelezettség, az új önkormányzati ciklus és annak Gazdasági Programja új célkitűzéseinek integrálásának igénye, az új országos és megyei területrendezési eszközökhöz (megyei koncepció, megyei rendezési terv, stb.) való illesztés kötelme valamint az új, 2021-2027. közötti Európai Unió ciklusra való sikeres felkészülés feladata. A városvezetés új településfejlesztési szándékai miatt indokolt a településfejlesztési dokumentumok jogszabályi elvárás miatti felülvizsgálata (314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet 3. §).

A 2021-2027-es Európai Unió programozási ciklus

A 2021-2027-es programozási ciklust megalapozó Európai Unió rendeletei nem kerültek véglegesítésre, a lentiekben összefoglalt információk a hozzáférhető előzetes ajánlások, javaslatok és tervezetek alapján került kidolgozásra.

Az Európai Unió regionális és kohéziós politikája továbbra is célkitűzésként definiálja a tagállamok közötti és a tagállamokon belüli tartós szakadékok áthidalását, a források felhasználása az Unió fejlettebb részeihez való felzárkózást kell, hogy szolgálják. Az új programozási ciklusban 3 régiókatéghoz tartozó osztályozás várható: (1) kevésbé fejlett, (2) átmeneti és (3) fejlettebb régiók, az osztályozás kidolgozásának alapja továbbra is az egy főre jutó GDP aránya lesz. Határozottabban várható a „helyi vezetés” jellegű megközelítés, vagyis a helyi szinten vezetett fejlesztési stratégiák szerinti forrásbiztosítás.

A 2021-2027 közötti Európai Unió programozási időszak szakpolitikai célkitűzései

A szakpolitikai célkitűzések prioritási területei a kutatás és az innováció, a fiatalok és a digitális gazdaság területei. Az új hosszú távú uniós költségvetés keretében több, mint másfélszer több forrás áll majd rendelkezésre a kutatás, innovációs és digitális gazdaság területén történő fejlesztésekre, és több, mint kétszeres forrás várható az ifjúsággal kapcsolatos beavatkozások

megvalósításához. A migrációval és a határvédelemmel kapcsolatos beruházásokra fordítható keretösszeg is szignifikánsan nő az előző ciklus témakörben elérhető forrásaihoz képest. Több szakpolitikát és programozási alapot is átfogó fejlesztési célkitűzésként átszövő szempontra, az éghajlati szempontok érvényesítésére több, mint másfélszeres forrás áll majd rendelkezésre.

A 2021-2027. közötti programozási időszakra vonatkozó 5 szakpolitikai célkitűzés az alábbi:

1. Szakpolitikai célkitűzés: **Intelligensebb Európa az innovatív és intelligens gazdasági átalakítás előmozdítása révén**
2. Szakpolitikai célkitűzés: **Zöldebb, karbonszegény Európa a tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatmegelőzés és – kezelés előmozdításával**
3. Szakpolitikai célkitűzés: **Jobban összekapcsolt Európa a mobilitás és a regionális IKT-konnektivitás fokozása révén**
4. Szakpolitikai célkitűzés: **Szociálisabb Európa a szociális jogok európai pillérének végrehajtásával**
5. Szakpolitikai célkitűzés: **A polgárokhoz közelebb álló Európa a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztésének elősegítése és helyi kezdeményezések révén**

1. táblázat: A Konceptió és az Európai Unió szakpolitikai célkitűzéseinek illeszkedés-vizsgálata

A 2021-2027. közötti programozási időszakra vonatkozó szakpolitikai célkitűzés	Vásárosnamény Településfejlesztési Konceptiójának illeszkedése
1. Szakpolitikai célkitűzés: Intelligensebb Európa az innovatív és intelligens gazdasági átalakítás előmozdítása révén	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Munkahely teremtés (Átfogó cél 1.) ▪ Versenyképes térségi centrum szerepkör (Átfogó cél 3.)
2. Szakpolitikai célkitűzés: Zöldebb, karbonszegény Európa a tiszta és méltányos energetikai átállás, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatmegelőzés és – kezelés előmozdításával	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Életminőség javítása (Átfogó cél 2.) ▪ Turisztikai szolgáltatások fejlesztése (Átfogó cél 4.)
3. Szakpolitikai célkitűzés: Jobban összekapcsolt Európa a mobilitás és a regionális IKT-konnektivitás fokozása révén	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Életminőség javítása (Átfogó cél 2.) ▪ Versenyképes térségi centrum szerepkör (Átfogó cél 3.) ▪ Turisztikai szolgáltatások fejlesztése (Átfogó cél 4.)
4. Szakpolitikai célkitűzés: Szociálisabb Európa a szociális jogok európai pillérének végrehajtásával	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Életminőség javítása (Átfogó cél 2.) ▪ Versenyképes térségi centrum szerepkör (Átfogó cél 3.)
5. Szakpolitikai célkitűzés: A polgárokhoz közelebb álló Európa a városi, vidéki és part menti térségek fenntartható és integrált fejlesztésének elősegítése és helyi kezdeményezések révén	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Életminőség javítása (Átfogó cél 2.) ▪ Versenyképes térségi centrum szerepkör (Átfogó cél 3.)

Vásárosnamény Város jelen Konceptiója illeszkedik – a fentiekben bemutatottak alapján – az Európai Unió 2021-2027. közötti ciklusához rendelt szakpolitikai célkitűzésekhez.

A 2021-2027 közötti Európai Unió programozási időszak területi hangsúlyai

Lévén, hogy az uniós szakpolitika régiókban kénytelen gondolkodni, elkerülhetetlen, hogy a fejlesztési források elosztásakor nem kellő súllyal jelenik meg a települési szint, hanem magasabb térszerkezeti egységek (például Magyarország esetében a régió, azokon belül megyék, és azokon belül járások) szintjén valósul meg a forráselosztási mechanizmus. A vizsgált bizottsági javaslat is az integrált területfejlesztést preferálja, tervezetten továbbra is az adott tagállam területi és helyi fejlesztési stratégiákon keresztül támogatja majd az Európai Unió az integrált területfejlesztést az alábbi formák bármelyike révén: (a) integrált területi beruházások; (b) közösségvezérelt helyi fejlesztés; (c) egyéb, területi eszközt támogató, a tagállam által az ERFA céljára programozott beruházásokhoz tervezett kezdeményezések formájában. A bizottsági javaslat kísérletet tesz a területi végrehajtási mechanizmusnak és a területi hangsúly dimenzióinak meghatározására, és az alábbi területi szinteket nevesíti:

- Városnegyedek
- Nagy-, kis- és külvárosok
- Városok funkcionális egységei
- Hegyvidéki térségek
- Szigetek és part menti térségek
- Ritkán lakott térségek
- A célzott területek egyéb típusai

A fenti területi dimenziók helyes értelmezése az alábbi: Speciális területekként kerül nevesítésre a „Hegyvidéki térségek”, a „Szigetek és part menti térségek”, a „Ritkán lakott térségek” és „A célzott területek egyéb típusai”. Az Európai Unió területének jelentős része nem érintett ezekkel a speciális területekkel. Általános osztályozásként a meghatározó nagyvárosok (mint egy-egy régió gazdasági, kulturális központjai) és az azok erőterében lévő nagy-, kis- és külvárosok egységét, illetve a várostérségeket tekinti az Európai Unió szakpolitika alap területi egységeknak, dimenzióknak.

A kistelepülések, a falvak értelemszerűen egy-egy várostérséghez besorolva juthatnak majd forráshoz, azonban ilyen értelmezési keretben az érdekérvényesítő képességük és ebből kifolyólag abszorpciós képességük sajnálatosan alacsony maradhat. Emiatt szükséges, hogy Vásárosnamény Város is minél aktívabb (mikro)térségi kapcsolatrendszert építsen ki.

Hazánkban továbbra is komoly akadályokba ütközik az „élhető vidék” víziójának beteljesítése, a rurális térségekből folyamatos az elvándorlás, a falvak többsége tekintetében leírható, hogy megbomlik a demográfiai egyensúly, akadályozott az alapvető szükségletek kielégítése is, növekszik az elszigeteltség mértéke, és gyenge a falvak, mikrotérségek jövedelemtermelő képessége. Miután egy-egy várostérség centruma, központi városa szignifikánsan birtokolja a térsége gazdasági potenciáljának jelentős részét, tömöríti a térség lakosságát (napról napra nagyobb arányban az urbanizációs folyamatok miatt), nehezen kifogásolható az, hogy a rendelkezésre álló forrásokból kiemelt arányban igényel azok elosztása során.

A hazai célkitűzések a 2021-2027 közötti időszakra vonatkozó Európai Uniós kohéziós forrásokkal kapcsolatban

Az Európai Unió közösségi forrásainak fogadásához fontos a tagállami (hazai) szabályozási rendszer megfelelő kialakítása ahhoz, hogy az adott tagállam a forrásokat koordinálja és a legmegfelelőbb módon tudja szétosztani. Ehhez szükséges az önkormányzatok szervezeti együttműködésének megteremtése illetve az együttműködés hatékonyságának folyamatos javítása. Egyes ágazati feladatok (például árvíz- védelmi fejlesztések, ivóvíz javító fejlesztések, térségi hulladékkezelés területei) kizárólag közösen valósíthatók meg.

A hazai tervezési munkáról, amely a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó európai uniós kohéziós forrásokról szólnak, még túl sok publikus információ nem áll rendelkezésre, de a lentebb kifejtett 1023/2019. (II. 11.) Korm. határozat és egyéb már ismert elvek (várostérségekben való gondolkodás) nem feltétlenül garantálja a vidéki kis települések abszorpciós képességének erősödését.

Magyarország Kormánya a következő ciklus kohéziós forrásainak hatékony lehívása érdekében már elkezdte az előkészítő munkát, „a 2021–2027 közötti időszakra vonatkozó európai uniós kohéziós források versenyképességet növelő felhasználásának tervezéséről” szóló 1023/2019. (II. 11.) Korm. határozat az alábbi főbb alapelveket rögzíti:

- a forrásfelhasználás elsődleges célkitűzése, hogy növekedjen Magyarország gazdasági és társadalmi versenyképessége
- fokozott jelentőséget kell, hogy kapjanak a hosszabb távú hatékonyságnövelési, üzleti környezet javítási, kapacitási és emberi életminőséget javító hatások
- fontos a fejlesztési programok eredményessége és a forrásvesztés kockázatának tompítása
- a forrásokat kevés számú fejlesztési célkitűzésre szükséges összpontosítani

Vásárosnamény Város fejlődését biztosító beavatkozások, tervezett projektek megvalósításának pénzügyi hátterét az alábbi fő források biztosíthatják az elkövetkező években:

▪ **Saját források:**

Vásárosnamény Város Önkormányzata saját költségvetéséből csak minimális mértékben tud fejlesztéseket finanszírozni.

▪ **Állami források:**

Az állami fejlesztési előirányzatok elsősorban a különböző európai uniós támogatások hazai társfinanszírozásaként jelennek meg, a kizárólag magyar költségvetésből finanszírozott támogatási programok száma és összege erőteljesen lecsökkent. Bizonyos fejlesztések finanszírozásához egyedi kormánydöntés is biztosíthat hazai forrást, de ezek tervezhetősége bizonytalan.

▪ **Európai uniós források:**

Az EU 2021-2027 hosszú távú költségvetése és helyreállítási terve összesen 1824,3 milliárd eurót foglal magában, amelyben a kohéziós politika továbbra is az egyik legnagyobb tételt jelenti. A 2021-2027-es költségvetés két részből áll:

- 1074,3 milliárd EUR összegű többéves pénzügyi keret (MFF),
- 750 milliárd EUR összegű Next Generation EU helyreállítási alap.

A 2021-27-es 7 éves keret költségvetésből 35,1, a Next Generation EU nevezetű új keretből pedig várhatóan 16,2 milliárd eurónyi forrásra lesz jogosult Magyarország. A felhasználás feltételei várhatóan szigorúbbak lesznek a korábbiaknál, miközben a támogatásintenzitás csökkenhet.

Vásárosnamény Városának további forrást jelenthetnek az egyéb EU források, a transznacionális programokban való részvétel is.

Magyarország 2021-2027-es időszak Partnerségi Megállapodásában kijelölt fejlesztési irányok alapján a következő programozási időszakban 7 operatív program keretében kerül felhasználásra az Európai Unió által biztosított támogatás, amelyek a következők:

- Vállalkozásfejlesztési és Innovációs Operatív Program (VINOP)
- Versenyképes Magyarország Operatív Program (VMOP)
- Mobilitás Operatív Program (MIOP)
- Zöld Infrastruktúra és Klímavédelmi Operatív Program (ZIKOP)
- Digitális Megújulás Operatív Program (DIMOP)
- Humánfejlesztési Operatív Program (HOP)
- Magyar Akvakultúra- fejlesztési Operatív Program (MAKOP)

A Partnerségi Megállapodáshoz kapcsolódó legfontosabb nemzeti programok:

- Modern Városok Program,
- Magyar Falu Program,
- Kisfaludy Program,
- „Felzárkózó települések” program,
- Kedvezményezett Települések Gazdaságélénkítő Programja
- Országos Környezeti és Kármentesítési Program.

A 7 operatív program közül a Versenyképes Magyarország Operatív Program (VMOP) a 2014-2020 közötti TOP tematikáját és integrált területi programokon keresztül megvalósuló modelljét folytatja. A program Magyarország kevésbé fejlett régióinak és fejlett régiójának területi alapú, térségi és települési fejlesztéseit támogatja, kiemelt figyelmet fordítva a legkevésbé fejlett régiók és elmaradott térségek fejlesztésére. A program elsődlegesen a helyi önkormányzati fejlesztéseket finanszírozza, valamint szerepet vállal a kiemelt térségek és gazdasági zónák fejlesztésében és az elmaradott térségek felzárkózásának támogatásában is.

A VMOP új elemei:

- elsődlegesen a helyi önkormányzati fejlesztéseket finanszírozza, fejlesztési tematikája kiterjed a helyi gazdaságfejlesztésre és foglalkoztatásra, a települési infrastruktúra, településüzemeltetés és helyi közszolgáltatások fejlesztésére,
- a kiemelt térségekben ezeket a fejlesztéseket térségi alapon összehangolja és ezeken túlmenő térség-specifikus fejlesztéseket is finanszírozhat,
- fenntartható városfejlesztési intézkedése keretében a helyi fejlesztési stratégiájuk alapján kiválasztott városok a fenti fejlesztéseket integrált helyi városfejlesztési programokban valósíthatják meg, illeszkedve a helyi klímastratégiákhoz,
- szerepet vállal a helyi jelentőségű turizmus fejlesztésében,
- szerepet vállal a komplex programmal fejlesztendő járásokban helyi társadalmi felzárkózási programok támogatásában.

Megyei területfejlesztési tervezés 2021-2027

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (a továbbiakban: Tftv.) határozza meg részletesen a megyei önkormányzatok területfejlesztéssel kapcsolatos feladat- és hatásköreit. A Tftv. 11. § (1) bekezdése a területfejlesztési feladatok kapcsán írja elő, hogy a megyei önkormányzatnak a területfejlesztési tervezéssel összefüggő feladatok ellátása körében az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban ki kell dolgoznia és el kell fogadnia a megye területfejlesztési koncepcióját és területfejlesztési programját. A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 27. § (1) bekezdése szerint a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el. A törvény alapján a területfejlesztés lett a megyék (megyei önkormányzatok) egyik legfontosabb feladata, amelyet a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény későbbi módosításai tovább erősítettek. A 2021. év kiemelt feladata az átfogó céljait tekintve 2030-ig érvényes területfejlesztési koncepció felülvizsgálata és aktualizálása, valamint a 2021-2027-es időszakra új területfejlesztési program (stratégiai és operatív programrészek) kidolgozása.

Erre tekintettel Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Közgyűlése A széleskörű társadalmasításon keresztülment megyei koncepciót a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés 14/2014. (II.20.) önkormányzati határozatával elfogadta. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés a Megyei Területfejlesztési Program társadalmasított változatát a 49/2014. (VII. 3.) számú önkormányzati határozatával jóváhagyta, ami ezt követően megküldésre került a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter és a nemzeti fejlesztési miniszter részére állásfoglalásuk beszerzése céljából. A miniszterek által jóváhagyott Megyei Területfejlesztési Programot a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés a 67/2014. (IX. 30.) számú határozatával elfogadta. Ezek a dokumentumok a 2014-2020 közötti időszakra készültek. A 2021-2027 közötti közötti Európai Unió programozási időszakra való felkészülés szükségességét és a kötelező közgyűlési feladatokat a „Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat 2020-2024 évekre szóló gazdasági programjának elfogadásáról” szóló Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés Elnökének 43/2020. (IV. 30.) önkormányzati határozata is rögzíti. A 2021-2027-es fejlesztési ciklushoz tartozó Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei tervezési feladatokról elmondható, hogy a 2014-2020-as megyei területfejlesztési koncepció jogszabály alapján hosszútávra határozza meg horizontális céljait és átfogó célját (14 év), illetve nagytávra és nagytávon túlmutatóra szóló jövőképét (20-25 év). A tervek felülvizsgálata lehetőséget adhat a 2021-2027 közötti időszak uniós forrásainak mielőbbi területi felhasználására.

A 2021-2027 közötti uniós költségvetési ciklus előkészítése érdekében szükséges és folyamatban van a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat által a fenti dokumentumok felülvizsgálata, átdolgozása, hiszen ezek a tervek alapozzák meg többek között az uniós források területi szintű felhasználásának tervezését is.

A Megyei Önkormányzat területi tervezési feladatai az alábbiak:

1. Megyei Területfejlesztési Koncepciót megalapozó helyzetfeltáró-értékelő dokumentum felülvizsgálatának kidolgozása, véleményeztetése és megyei közgyűlés általi elfogadása.
2. Területfejlesztési Koncepció javaslati fázis és a Területfejlesztési Program felülvizsgálata egyeztetési változatának megyei közgyűlés általi elfogadása
3. Területfejlesztési Koncepció egyeztetése a megyei jogú várossal (Nyíregyháza) majd az egyeztetést követően a végleges tervezet megyei közgyűlés általi elfogadása.

4. Konceptió és Területfejlesztési Program kapcsán a területfejlesztési stratégia tervezéséért felelős pénzügyminiszter állásfoglalásának bekérése, melyre legfeljebb 30 nap áll rendelkezésre. A pénzügyminiszter ebbéli illetékességét „a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről” szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 64. § (1) bekezdése rögzíti.

5. A miniszteri állásfoglalás megérkezését követően a Megyei Területfejlesztési Konceptió és Területfejlesztési Program végső változatának kialakítása és közgyűlés általi elfogadása.

A területi tervezés kereteit és részletes tartalmát „a területfejlesztési konceptió, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól” szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet határozza meg.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Konceptió a veszélyhelyzet kihirdetéséről szóló 478/2020. (XI.3.) Korm. rendelet, valamint a katasztrófavédelemről szóló 2011. évi CXCVIII. törvény 46. § (4) bekezdése alapján a 106/2020. (XII.10.) önkormányzati határozattal került elfogadásra. A Korm. rendelet 19. §-a alapján a dokumentum véleményezésére 45 nap állt rendelkezésre. A társadalmi vita 2021. január 27. napján zárult le. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Program programrészei (Stratégiai Programrész I. kötet és Operatív Programrész II. kötet) elfogadásáról és a Területfejlesztési Program társadalmi egyeztetésre bocsátásáról – változatlan jogi környezetben – a megyei közgyűlés elnöke a 2021. február 1. napján meghozott 3/2021. (II.1.) önkormányzati határozattal döntött.

Jelen Konceptió kéziratának lezárásakor (2021. év március hó) a társadalmi egyeztetési folyamat még nem került lezárásra.

A társadalmi vitára bocsátott Megyei Területfejlesztési Program alapján végezhető így el a megyei stratégiai dokumentumok és Vásárosnamény Város Településfejlesztési Konceptiójának illeszkedésvizsgálata. Vásárosnamény Városa számára jelen Településfejlesztési Konceptió megfelelő alátámasztást biztosít ahhoz, hogy az uniós források területi szintű felhasználásának megyei szintű tervezése során hatékonyan tudja érdekeit érvényesíteni, és erősödjön abszorpciós képessége.

2. táblázat: A Településfejlesztési Konceptió célrendszerének illeszkedése a megyei területfejlesztési programhoz

Megyei Területfejlesztési Program 2021-2027 célrendszere		Vásárosnamény Településfejlesztési Konceptió célrendszerének illeszkedése a megyei területfejlesztési programhoz
Átfogó célok	Az aktív megye (Értékteremtő foglalkoztatás és az aktivitás növelése)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Munkahely teremtés (Átfogó cél 1.)
Átfogó célok	A szolidáris megye (A mélyszegénység felszámolása és a leszakadó térségek felzárkóztatása)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Munkahely teremtés (Átfogó cél 1.) ▪ Életminőség javítása (Átfogó cél 2.) ▪ Versenyképes térségi centrum szerepkör (Átfogó cél 3.)
Átfogó célok	A vonzó megye (Vonzó természeti, társadalmi, kulturális és gazdasági környezet megteremtése)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Munkahely teremtés (Átfogó cél 1.) ▪ Életminőség javítása (Átfogó cél 2.) ▪ Versenyképes térségi centrum szerepkör (Átfogó cél 3.) ▪ Turisztikai szolgáltatások fejlesztése (Átfogó cél 4.)
Stratégiai célok	Tematikus Versenyképes élelmiszeripar (Az agrárgazdaság erősítése fókuszált módon)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Munkahely teremtés (Átfogó cél 1.)

Vásárosnamény Város Településrendezési Tervéhez
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Megyei Területfejlesztési Program 2021-2027 célrendszere			Vásárosnamény Településfejlesztési Konceptió célrendszerének illeszkedése a megyei területfejlesztési programhoz
Stratégiai célok	Tematikus	Zöld megye (Zöldgazdaság, klímabarát energiagazdálkodás, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Életminőség javítása (Átfogó cél 2.)
Stratégiai célok	Tematikus	Proaktív megye (A megyei szintű gazdasági, társadalmi önszerveződés feltételeinek kialakítása)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Munkahely teremtés (Átfogó cél 1.) ▪ Versenyképes térségi centrum szerepkör (Átfogó cél 3.)
Stratégiai célok	Tematikus	Képzett megye (Rugalmas szakképzési, felsőoktatás és innovációs környezet kialakítása)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Versenyképes térségi centrum szerepkör (Átfogó cél 3.)
Stratégiai célok	Területi	Fejlett centrum (A megye gazdasági-foglalkoztatási, közszolgáltatási és kulturális centrumának fejlesztése)	Nem releváns (Nyíregyháza MJV, mint „fejlett centrumra” vonatkozik a megyei területi stratégiai cél).
Stratégiai célok	Területi	Dinamizálódó decentrumok és szolgáltató járásközpontok (A megyei gazdasági decentrumainak és járásközpontjainak funkcióbővítése és összehangolt fejlesztése)	Vásárosnamény, mint a megyeszékhelyet körülvevő városi környűrű fontos tagja, érintett ezen megyei területi stratégiai céllal.
Stratégiai célok	Területi	Élhető vidék és felzárkózó külső perifériák (A megye külső perifériáinak komplex felzárkóztatása és a vidéki térségek integrált fejlesztése)	Vásárosnamény, mint a beregi térség központja, felelős a hozzá tartozó területek, vidéki térségek felzárkóztatásáért.
Horizontális célok		Intelligens növekedés	Vásárosnamény Város Településfejlesztési Konceptiója településfejlesztési elveket rögzít, ezek közül az „Okos város” elv illeszkedik ezen megyei horizontális célkitűzéshez. Továbbá a Munkahely teremtés (Átfogó cél 1.) cél tömöríti a magas hozzáadott értéket képviselő vállalkozások betelepítésének tervezetét, a Vásárosnamény gazdaságának kutatás-fejlesztési szegmensének bővítésével kapcsolatos célkitűzéseket.
Horizontális célok		Fenntartható növekedés	Vásárosnamény Város Településfejlesztési Konceptiója településfejlesztési elveket rögzít, ezek közül az „Fenntartható fejlődés” elv illeszkedik ezen megyei horizontális célkitűzéshez. Továbbá az Életminőség javítása (Átfogó cél 2.) cél a klímabarát és zöld Vásárosnamény kialakításához kapcsolódó célkitűzéseket, beavatkozásokat. A megújuló energiaforrások használatának arányának növelése, a környezeti terhelés tudatos csökkentése, a helyi erőforrások sikeres kiaknázása járul hozzá az energiafogyasztás csökkentéséhez, a széndioxid kibocsátás csökkentéséhez.

Vásárosnamény Város Településrendezési Tervéhez
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Megyei Területfejlesztési Program 2021-2027 célrendszere		Vásárosnamény Településfejlesztési Konceptió célrendszerének illeszkedése a megyei területfejlesztési programhoz
Horizontális célok	Befogadó növekedés	Vásárosnamény Város Településfejlesztési Konceptiójának Életminőség javítása (Átfogó cél 2.) és a Versenyképes térségi centrum szerepkör (Átfogó cél 3.) céljai tartalmazzák a leszakadástól veszélyeztetett társadalmi rétegek felzárkóztatásához szükséges beavatkozásokat, a város határain túlnyúlóan a térség felzárkóztatása érdekében is. A nevezett átfogó célok beavatkozásainak megvalósítása járul hozzá a szegénységi küszöb alatt élők arányának sikeresen csökkentéséhez.
Horizontális célok	Reziliencia	Vásárosnamény Város Településfejlesztési Konceptiója településfejlesztési elveket rögzít, ezek közül a „Versenyképes fejlődés” elv tartalmazza a reziliencia alapját adva azt, hogy szükséges Vásárosnamény Város komparatív előnyeire, vagyis egyedi adottságain alapuló versenyelőnyeire építve megvalósítani a település (és térségének) fejlesztését. A település rugalmas ellenálló- és megújuló-képességének erősítése csak a megfelelő helyzetértékelésre támaszkodva kialakított célrendszerrel valósítható meg. Az így beazonosított kitörési pontok járulnak hozzá nagy mértékben a foglalkoztatottak számának növeléséhez, a megőrzött munkahelyek számának növeléséhez.
Horizontális célok	Népesség- és családvédelem	Vásárosnamény népességmegőrző képességének növelése, a szelektív elvándorlás csökkentése, a gyermekvállalási hajlandóság növelése jelen Településfejlesztési Konceptió Életminőség javítása (Átfogó cél 2.) és a Versenyképes térségi centrum szerepkör (Átfogó cél 3.) célkitűzéseire tartozó beavatkozások megvalósításával érhető el.

Új megyei területrendezési terv

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területrendezési Terv 2020. június 25-től hatályos. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Közgyűlése „a Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területrendezési szabályzatáról, térségi szerkezeti tervéről és térségi övezeteiről” szóló 5/2020. (VI.26.) önkormányzati rendeletével határozta meg a megye térségi területfelhasználásának térbeli feltételeit, a műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények térbeli rendjét, tekintettel a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek, honvédelmi érdekek és a hagyományos tájhasználat megőrzésére, az erőforrások védelmére, fenntartható fejlesztésére, továbbá a megye egyedülálló és sajátos adottságainak védelmére és fejlesztésére, a térszerkezet szervezésére, a területfejlesztési koncepciók és programok

végrehajtására. A felsőbbrendű területrendezési dokumentumokkal való összhang biztosítása érdekében szükséges Vásárosnamény Város Konceptiójának felülvizsgálata, aktualizálása. A nevezett közgyűlési rendelet rögzíti, hogy milyen térségi övezetekkel rendelkezik a megyénk, Vásárosnamény érintettségének bemutatását a Megalapozó vizsgálat részletesen tartalmazza.

3. táblázat: Vásárosnamény Megyei Területrendezési Terv szerinti övezetekkel való érintettsége

Vásárosnamény Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területrendezési Terv szerinti övezetekkel való érintettsége	Konceptió releváns célkitűzései
A település közigazgatási területe érintett a magterület-, ökológiai- folyosó és puffertérület övezetével.	▪ Életminőség javítása (Átfogó cél 2.)
A település közigazgatási területe érintett a kiváló termőhelyi adottságú szántók, valamint a jó termőhelyi adottságú szántók övezetével.	▪ Munkahely teremtés (Átfogó cél 1.) ▪ Életminőség javítása (Átfogó cél 2.)
A település közigazgatási területe érintett az erdők övezetével és az erdőtelepítésre javasolt terület övezetével.	▪ Életminőség javítása (Átfogó cél 2.)
A település érintett a tájképvédelmi terület övezetével.	▪ Életminőség javítása (Átfogó cél 2.)
A település teljes közigazgatási terület érintett a Vízminőségvédelmi terület övezetével.	▪ Életminőség javítása (Átfogó cél 2.)
A település érintett a Nagyvízi meder övezetével, valamint a VTT-tározók övezetével.	▪ Életminőség javítása (Átfogó cél 2.)
A település teljes közigazgatási terület érintett az Ásványi nyersanyagvagyron övezetével.	▪ Életminőség javítása (Átfogó cél 2.)
A település érintett a rendszeresen belvízjárta terület övezetével.	▪ Életminőség javítása (Átfogó cél 2.)
Vásárosnamény a Térségi jelentőségű térszervező város övezetébe tartozik.	▪ Versenyképes térségi centrum szerepkör (Átfogó cél 3.)
A település a Nyírségi – Szatmári - Beregi város csoport övezetébe tartozik.	▪ Versenyképes térségi centrum szerepkör (Átfogó cél 3.)
A település teljes közigazgatási területe érintett a határon átnyúló együttműködés övezetével.	▪ Versenyképes térségi centrum szerepkör (Átfogó cél 3.)
A gyümölcstermesztés térségi jelentőségű övezetével érintett az egész közigazgatási terület.	▪ Munkahely teremtés (Átfogó cél 1.)
A település a Felső – Tisza menti komplex tájgazdálkodási és turisztikai övezetbe, valamint a Nyírségi vegyes tájgazdálkodási és turisztikai övezetbe tartozik.	▪ Életminőség javítása (Átfogó cél 2.) ▪ Turisztikai szolgáltatások fejlesztése (Átfogó cél 4.)

Új önkormányzati ciklus, új Gazdasági ciklusprogram

2019. év októberében helyhatósági választások voltak, így Vásárosnamény Város esetében is új önkormányzati ciklus vette kezdetét. A Képviselő-testület legfontosabb feladata a település fejlődését töretlenül segíteni Vásárosnamény Város erősödését szolgáló folyamatok folytatásával és - az előző ciklus tanúságait összesítve - kijelölve szükség szerinti új fejlesztési irányokat. Az Önkormányzat településfejlesztési elképzelései új Gazdasági Programban kerültek megfogalmazásra.

A gazdasági program elkészítésére Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. § - ában meghatározottak alapján kerül sor:

„116. § (1) A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős.

(2) A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól.

(3) A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

(4) A gazdasági program, fejlesztési terv - a megyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban - tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

(5) A gazdasági programot, fejlesztési tervet a képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül fogadja el. Ha a meglévő gazdasági program, fejlesztési terv az előző ciklusidőn túlnyúló, úgy azt az újonnan megválasztott képviselő-testület az alakuló ülését követő hat hónapon belül köteles felülvizsgálni, és legalább a ciklusidő végéig kiegészíteni vagy módosítani.”

„Vásárosnamény Város 2019-2024. évekre szóló gazdasági programjának elfogadásáról” szóló Vásárosnamény Város Önkormányzata Polgármesterének 57/2020. (IV. 29.) önkormányzati határozata fogadta el a dokumentumot. A Gazdasági Program összhangban kell, hogy legyen a város stratégiai dokumentumaival, ennek érdekében szükséges mind a Konceptió felülvizsgálata, módosítása. Jelen Településfejlesztési Konceptió összhangban készült Vásárosnamény Város 2019-2024. évekre szóló gazdasági programjával, adoptálja annak megvalósítandó programjait alábbiak szerint:

4. táblázat: 2019-2024. évekre szóló gazdasági program illeszkedésvizsgálata

Vásárosnamény Város 2019-2024. évekre szóló gazdasági programjának megvalósítandó programjai	Releváns Konceptió célrendszer elem
I. Zöld Város Program / Vásárosnamény Közlekedésfejlesztési Terve /	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Életminőség javítása (Átfogó cél 2.) ▪ Versenyképes térségi centrum szerepkör (Átfogó cél 3.)
II. Intelligens Város Program	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Életminőség javítása (Átfogó cél 2.) ▪ Versenyképes térségi centrum szerepkör (Átfogó cél 3.)
III. Út- és járda felújítási Program	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Életminőség javítása (Átfogó cél 2.)
IV. Intézményfejlesztési Program	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Életminőség javítása (Átfogó cél 2.) ▪ Versenyképes térségi centrum szerepkör (Átfogó cél 3.) ▪ Turisztikai szolgáltatások fejlesztése (Átfogó cél 4.)

Tervi háttér

- ...../2015. (.....) évi határozata, Vásárosnamény Város Településfejlesztési koncepciójának elfogadásáról
- 150/2010 (X.14.) számú határozat, Vásárosnamény Város Településszerkezeti tervének és szerkezeti terv leírásának elfogadásáról
- 19/2007 (VIII.24.) számú rendelet, Vásárosnamény Város Helyi Építési Szabályzatáról és Szabályozás Tervének elfogadásáról

1. JÖVŐKÉP

1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre vonatkozóan

A jövőkép Vásárosnamény Város hosszútávon bekövetkező víziója, azt az ideális állapotot határozza meg, amelyet a település 2030-2035-re szeretne elérni. Vásárosnamény Város egy erősödő, vonzó, versenyképes település, amely gazdasági, társadalmi és környezeti szempontból is fenntarthatóan és harmonikusan fejlődik. Jelen fejezetben megfogalmazottak jövő időben értendők, a jövőkép szerinti vízió kibontását vizsgálják.

TÁRSADALOM

- Tiszta és egészséges, középvárosi környezetet biztosító, minőségi szempontból is élhető város marad, és minőségileg fejlődik Vásárosnamény 2030-2035-re.
- Vásárosnamény kiterjedt és folyamatosan bővülő és erősödő (mikro)társadalmi kapcsolatainak köszönhetően, szükség szerint Társulások tagjaként magas színvonalú szolgáltatásokat biztosít lakosságának és térségének lakosságának. Vásárosnamény egyre növekvő erőterrel rendelkezik, Kelet-Nyírségi térszervező városok közül az egyik legmeghatározóbbá válik. A határmentiség folyamatos felértékelődése zajlik, a korábban hátrányos helyzetű határmenti települések gazdasági pozíciói javulnak a határon átnyúló, interregionális kapcsolatok élénkülésével, mely folyamatnak egyértelmű nyertese Vásárosnamény.
- Vásárosnamény gondoskodó, nyitott és szolidáris helyi közösséggel rendelkező város, ahol erős a belső kohéziója a társadalomnak. A társadalmi polarizáltság megszűnik. Megvalósul a teljes körű integráció, szegregálódás és a szlömösödés elleni harc (és a közbiztonság javítása) sikeres volt, a település minden lakosa hasznos és tudatos tagja a település társadalmának. A lakosságot erős identitástudat és lokálpatriotizmus jellemzi. A helyi közösségek erősek, befogadóak, integrációs erejük nagy, öntudatosak és büszkék Vásárosnaményra. A Bereg Szíve társadalmilag és kulturálisan is a térség központja.
- Vásárosnamény demográfiai folyamatai kedvezőre fordultak, a vándorlási egyenleg konszolidált, akár pozitív értéket is mutat. A lassuló mértékű elvándorlást a születések számának növekedése ellensúlyozza. Vásárosnamény vonzereje megyei kitekintésben is jelentősen nő. A magas képzettségű és magasan kvalifikált fiatalok visszatérnek a városba és a térségbe.
- Vásárosnamény népességmegtartó erejének növelésével a családok, fiatalok számára vonzóvá vált a település, a biztos megélhetés, a megfelelően erősödő gazdasági háttér megvalósításával (helyi gazdaság nyújtotta munkalehetőségek). A pozitív migrációs egyenleg mellett a 40 év alatti lakosság számának növelésével kiegyensúlyozottabb korszerkezete van a településnek.
- A fiatalabb nemzedék és a bevonzani kívánt / helyben tartani kívánt fiatal családok számára megfelelő minőségű társadalmi és épített környezet biztosított, a szolgáltatás-struktúra (oktatástól a terciér szektorig bezárólag), a lakossági alap- és kiegészítő szolgáltatások spektruma magas minőségben lefed minden elvárható területet.
- A szükséglet-orientált, magas színvonalú szakképzésnek köszönhetően a város munkaerő-potenciálja jól képzett és rugalmas, megfelelő bázist jelent a turisztikai szolgáltatók és a korszerű technológiát alkalmazó ipari-logisztikai cégek megtelepedéséhez, amelyek stabil munkaerő-piaci helyzetet teremtenek.

- A biztos megélhetés, tehát családok, háztartások anyagi biztonsága mellett a legfontosabb célként a lakosság egészségi állapota is javul, a prevenció fontos szemponttá válik. A településen ehhez szükséges infrastruktúrák és szolgáltatások kiépítettsége magas színvonalú. Az öngondoskodás szintje magas a településen.
- A városban élők életminőségének fontos alapfeltételét jelentő humán szolgáltatások infrastruktúrája kiépült, fejlett. A szolgáltatások színvonala magas, korszerű és széles spektrumú egészségügyi alap- és szakellátás, magas minőségű oktatási-nevelési szolgáltatások, szükségletekre reagáló szociális ellátás és ügyfélbarát közigazgatás jellemzi a várost, amely nemcsak saját lakosait, hanem a környező települések, illetve – például az egészségügy esetében – a határon túli területek lakosságát is kiszolgálja.
- A közigazgatás a helyi közösséggel partnerségben működik, demokratikus önkormányzatiság jellemzi a települést. Intelligens és digitalizált közszolgáltatások a térség számára biztosítottak.
- A szolgáltatási hálózat fejlesztése, illetve bővítése az integráló, gondoskodó és befogadó társadalom megteremtése érdekében a társadalmi szolgáltatásokat nyújtó, - különös tekintettel a rászorulóknak, hátrányt szenvedők különböző problémáit kezelő -, civil szerveződések, helyi egyházak és vállalkozások, valamint azok együttműködésében valósul meg.
- A város mind a helyi lakosság, mind az idelátogatók számára egyre szélesebb körű és színvonalasabb kulturális, rekreációs és szabadidős kínálatot tud nyújtani. A nagyobb, hagyománnyá váló rendezvények ismertsége és látogatottsága javul, ami hozzájárul a pozitív arculat és a helyi identitás megerősödéséhez. Vásárosnamény kulturális és népművelő intézményei, a Balázs József Városi Könyvtár és Művelődési Központ valamint a városi rendezvények (Gyermeknap, a Fogathajtó verseny, a „Zoárd napi sokadalom”, a Szilva Termál-, és Wellnessfürdő és a Beregi Múzeum programjai) térségi szinten meghatározóvá váltak.
- Egyre több civil szervezet alakul, a társadalmi felelősségvállalás és az önkéntesség szerepe egyre fontosabb, a helyi közösségek egyre aktívabb részesei a közösségi ügyeknek. A civil szervezetek közösségi szolgáltató szerepe egyre erősebb, ennek hatására a közösségi élet szervezésének katalizátorai.
- Vásárosnamény a lakosai számára kiemelkedő életminőséget biztosító, fenntartható módon és kiegyensúlyozottan fejlődő település.

GAZDASÁG

- Vásárosnamény gazdasági struktúrája kiegyensúlyozottabbá válik 2030-2035-re; a település gazdasági életének meghatározó elemeivé az ipar és a logisztika válik. Ehhez a közlekedési csomóponti funkció és a határközeli fekvés (hármashatár mentiség) is hozzájárul. Vásárosnamény határmenti településként meghatározó szereplője a nagytérségi rendszernek.
- Az ipari területek növelésével befektetők érkeznek a településre, egyre több, nem mikro vállalkozás jelenik meg Vásárosnaményban. A város megfelelő méretű és infrastruktúrájú gazdasági területeket és magas színvonalú üzleti szolgáltatásokat kínál a betelepülni és beruházni szándékozó vállalkozások számára, amelyeket intenzív befektetés-ösztönzési tevékenységgel szólít meg. Az Önkormányzat önkormányzati befektetés-ösztönzési, településmarketing tevékenysége intenzív, proaktív. Differenciált befektetői

kedvezményeket kínáló önkormányzati vállalkozásfejlesztési és befektetés-ösztönzési program érhető el Vásárosnaményban.

- Vásárosnamény is elmozdul (a korábbiakban a település helyi gazdaságában alapvetően hiányzó) Európa tudásalapú gazdaságait fenntartó kisvárosainak felé, kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I szektor megjelenik a településen. Kimondottan erős a kvaterner szektor (kutatás – fejlesztés - innováció (K+F+I)).
- Megfelelőek és vonzóak az új betelepülő vállalkozások fogadásának feltételei. Az önkormányzati és a vállalkozó szféra közötti együttműködés erős.
- Az ipari és a logisztikai vállalkozások kiszámítható és stabil munkalehetőségeket nyújtanak a város és a vonzáskörzet munkavállalói korú népességének, így a foglalkoztatási ráta növekedésével együtt a munkanélküliségi ráta csökken.
- Vásárosnamény mezőgazdasága tekintetében a birtokszerkezet optimalizálása megtörtént, alternatív mezőgazdasági tevékenységek (bio mezőgazdasági termékek iránti kereslet növekedése) aránya magas. Kiemelt figyelmet kap a mezőgazdasági feldolgozóipar.
- Vásárosnamény újra pozicionálja magát a turisztikai térképeken, és a korábbi időszakokban elért idegenforgalmat is jóval meghaladóan realizál látogatószámokat. Vásárosnamény sikeresen épít a kerékpáros turizmusra, a vadászati turizmusra, a lovas turizmusra, a vízi turizmusra, a természetes vizek és a fürdők adta lehetőségekre. Sikeres a Tisza-part funkciójának átstrukturálása, a „Bereg-szíve” Üdülőközpont újra a megye leglátogatottabb úti céljai között található meg.
- A hagyományosan meghatározó vízi turizmus mellett egyre nagyobb jelentőséggel bír a kulturális és örökségturizmus, az egészségturizmus, illetve az aktív turizmus különböző fajtái is. Az attrakciófejlesztéseknek, valamint a hatékony marketingnek köszönhetően a város ismertsége és vonzereje ismét jelentős nemcsak országos, hanem nemzetközi szinten is. Az egyre nagyobb számban érkező vendégek számára a város a térséggel közösen megfelelő számban és minőségben tudja biztosítani a szükséges szállás- és vendéglátóhelyeket, amelyek széleskörű igényeket tudnak kielégíteni – figyelembe véve a célcsoportok különböző vásárlóerejét is.
- A város gazdálkodása a sajátbevételek magas arányának köszönhetően kiegyensúlyozott.

KÖRNYEZET

- Vásárosnamény tiszta és egészséges környezetet biztosító, minőségi szempontból is élhető településsé fejlődik 2030-2035-re, melynek belső zöldfelületi rendszere és külső táji környezete is magas minőségű.
- Vásárosnamény élhető, vonzó középváros. Zöldterületi ellátottsága, a közterületek minőségének átlagos színvonala magas, az értékőrző hasznosítás, fejlesztés folyamatos, a kulturális, közösségi infrastruktúra kínálata széles. Ennek a színvonalnak a megtartása, növelése a jövőkép fontos része, hiszen ez biztosítja a lakók, munkavállalók aktív, sokszínű életvitelének feltételeit, közvetetten pedig a gazdasági és társadalmi célállapotok elérését támogatja. A vonzó környezet, s benne a városához kötődő, aktív közösségi életet élő helyi társadalom együttesen teremti meg azt a miliőt, amely a vendégek számára is vonzóvá, szerethetővé teszi Vásárosnaményt.
- A várost elkerülő utak megépítésének hatására a zaj- és levegőszennyezés a lakott területeken csökkenő tendenciájú.

- A szennyvíz biológiai tisztítására is alkalmas telepeknek köszönhetően a talaj és a felszín alatti vizek minősége javul.
- Gergelyugornya és a Bereg Szíve üdülőövezet magas minőségű környezettel rendelkezik, nemcsak a turisták igényeit, hanem a helyiek rekreációs igényeit is megfelelő és magas minőségben kiszolgálja.
- Vásárosnamény területfejlesztési beavatkozásait a kompakt település elveinek érvényesítése hatja át: törekszik a település a horizontális terjeszkedés visszaszorítására, a növekedési igény részben vertikális irányban, részben pedig a ritka beépítettségű területeket hatékonyabb kihasználásával történik.
- Kompakt településként hatékonyabb az infrastruktúra üzemeltetés is.
- A fenntartható fejlődés szempontját figyelembe véve a város beépítése intenzív, megfelelő sűrűségű, Vásárosnamény őrzi a természeti környezet arányát az épített környezettel szemben.
- A közterületek jól karban tartottak, attraktivitásuk magas.
- A városrészek harmonikus fejlesztése megvalósult, minden városrészben rendelkezésre állnak a sportoláshoz, testedzéshez, pihenéshez szükséges közösségi terek, sportlétesítmények.
- Vásárosnamény lakossága rendkívül környezettudatos, ennek rendeli alá a közlekedési és fogyasztási szokásait. Tudatában van, hogy ő is részese a klimatikus változások előidézésének ezért mérsékli a kibocsátását. A helyi lakosság energiafelhasználási szokásai sokat változtak, kifejezetten előnyben részesítik az építkezéseknél a megújuló energiafelhasználást. Az Önkormányzat környezeti politikája igen sikeres, a város közintézményei alacsony kibocsátással és megújuló energiák felhasználásával működnek, amellyel jó példát tudott mutatni a polgároknak is.
- Vásárosnamény magas erdősültséggel, gazdag a flóra- és faunavilággal és kielégítő környezeti állapottal (pl. víz- és levegőminőség) jellemezhető. A várost övező természeti környezet minőségi fenntartásával, az értékek védelmével és megőrzésével, valamint megfelelő hasznosításával, a megújuló energiaforrások széles körű felhasználásával a fenntarthatóság szempontjai és a klímaadaptációs szempontok érvényesülnek.
- Olyan minőségi lakóterületei vannak Vásárosnaménynak, amelyek vonzzák a lakosságot. A lakásállomány energetikai korszerűsítése befejeződött, egyre nagyobb azoknak a lakásoknak a száma, akik megújuló energiákat alkalmaznak (az energiatudatos otthontervezés gyakorlata adaptálódott a lakossághoz). Eltűntek a lepusztult, a leamortizálódott lakókörnyezetek.
- A megfelelő átszellőzési viszonyok, az ökológiai kapcsolatok biztosítása, a hősziget-hatás mérséklése érdekében a település törekszik a zöldfelületi rendszer fenntartására, folyamatos fejlesztésére.

Vásárosnamény Város jövőképe 2030-2035-ig a következő:

Vásárosnamény város jövőképe 2030-2035.

„Vásárosnamény egy modern, perspektivikus, vonzó környezetet biztosító város, amelynek dinamikusan fejlődő gazdasága megfelelő foglalkoztatási lehetőségeket biztosít növekvő számú lakosai számára.

1.2. A település jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan

Annak ellenére, hogy a közeli járasszékhelyek (pl. Kisvárda, Mátészalka, Fehérgyarmat) is térségi szerepkörük megerősítésére törekednek, Vásárosnamény gazdasági-társadalmi vonzáskörzete kiterjed – részben, például az egészségügy és az üzleti kapcsolatok esetében a határon túli területekre is – egyrészt a városi funkciók erősödése és koncentrációja, másrészt a kedvező elérhetőségi viszonyok miatt. Az együttműködés a környező településekkel kiegyensúlyozott térségi fejlődést eredményez, amelynek mozgórugója Vásárosnamény. A város megyei szerepköre megerősödik, hatékony és kölcsönös előnyökkel járó kooperáció jön létre a közeli városokkal, köztük Beregszászsal – így nagyobb mértékben be tud kapcsolódni a megyei gazdaságfejlesztési folyamatokba. Vásárosnamény egyre növekvő erőtérrel rendelkezik, Kelet-Nyírségi térszervező városok közül az egyik legmeghatározóbbá válik. A határmentiség folyamatos felértékelődése zajlik, a korábban hátrányos helyzetű határmenti települések gazdasági pozíciói javulnak a határon átnyúló, interregionális kapcsolatok élénkülésével, mely folyamatnak egyértelmű nyertese Vásárosnamény.

Vásárosnamény számára kiemelten fontosak azok a társulások (Vásárosnamény Város, valamint Olcsva Község Óvoda Fenntartó Társulása, Beregi Többcélú Kistérségi Önkormányzati Társulás), melyek segítségével a lakosság számára fontos közszolgáltatások több településre kiterjedően már működtethetők hatékonyan, magasabb szakmai színvonalon, költségtakarékosan, a méretgazdaságossági követelmények szem előtt tartásával. Vásárosnamény, mint térségének szolgáltató központja egyre magasabb színvonalú szolgáltatásokat biztosít térségének lakosságának.

Nemzetközi szinten a város jelentősége egyfelől a turisztikai szolgáltatásoknak, másfelől az intenzívebbé váló határon átnyúló együttműködéseknek köszönhetően megnő. Ebben szerepet játszik az M3 autópálya, az M34 autótűt és egyéb térségi jelentőségű közlekedési útvonalak közelsége, valamint a hatékony befektetés-ösztönzés és a célzott turisztikai marketing is.

A Kormány 1073/2020. (III. 5.) sz. Korm. határozatában elfogadta a „Creative Region” – határtalan fejlődés Északkelet Magyarország – gazdasági együttműködésben érintett, a fejlesztéshez csatlakozó határon túli területek bevonásával megvalósuló – nemzeti, gazdasági és kulturális övezetének fejlesztési tervét. A gazdasági övezet részét képezi Szabolcs-Szatmár-Bereg megye, így különösen fontos a fejlesztési koncepciók koordinációja, harmonizálása. A kormányhatározat felhívja az érintett minisztereket, hogy az Európai Unió 2021-2027 közötti költségvetési időszakára tervezett operatív programok tervezésekor kezeljék kiemelten a gazdasági övezet komplex fejlesztését, és dolgozzanak ki arra vonatkozó fejlesztéspolitikai intézkedéseket. Döntés született arról is, hogy a gazdasági övezetet érintő valamennyi hazai és európai uniós forrásból finanszírozott fejlesztési programokra is figyelemmel gondoskodjanak a gazdasági övezetre vonatkozó, összehangolt fejlesztési lehetőségeket biztosító, egyedi kormánydöntésen alapuló ernyőprojektek kidolgozásáról a következők szerint:

- Komplex területi felzárkóztató program,
- Komplex területi infrastruktúra fejlesztési program,
- Komplex versenyképességi és foglalkoztatást bővítő fejlesztési program,
- Komplex, a gazdasági övezet határmenti kapcsolatait és megyei jogú városait érintő, 2030-ig tartó fejlesztési program

A Megyei Közgyűlés „a Creative Region – Határtalan fejlődés Északkelet-Magyarország gazdasági együttműködésben érintett nemzeti, gazdasági és kulturális övezetének fejlesztési tervéről” szóló Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Közgyűlésének 60/2020. (VI. 25.) határozatával degradálta egyetértését a Creative Region fejlesztési tervvel, és nyitott a programban való aktív részvételre.

Vásárosnamény Város aktív nemzetközi kapcsolatrendszerrel bír, és a fontos szerepet tölthet be a nevezett fejlesztési terv megvalósításában.

Az Európai Unió és Magyarország területfejlesztési irányai is határozottan mozdul el a térségi, várostérségi alapú forráselosztás felé, így Vásárosnamény számára a településközi kapcsolatok erősítése rendkívül fontos, mellyel együtt a térségi szerepkörét, érdekérvényesítő képességét is növelheti. A felvállalt térségi összefogások és közösen ellátott feladatok hatása területileg jóval erőteljesebb, mint ahogy arra súrlódások nélkül felkészülni lehessen, de szükséges az együttélés, a közös fellépés, térségi logikával és együttműködésben megvalósított érdekérvényesítés, a feladatmegosztás a környező településekkel.

Így Vásárosnamény együttműködik a térségi önkormányzatokkal, a funkcionális várostérség szereplőivel. Mind a közigazgatás, önkormányzatok, mind a gazdaság területén működik a kooperáció, egymás érdekeinek kölcsönös figyelembe vétele, a szinergiákból adódó lehetőségek kihasználása. Vásárosnamény számos térségi fejlesztési programnak a gesztora, vezetője.

A térségi munkamegosztás és együttműködés különösen példaértékűen működik a turisztikai szolgáltatások területén. Kiemelten a járási települések összefogása magas fokú.

Vásárosnamény várostérségében intenzív együttműködés bontakozott ki a fejlesztési projektek összehangolása érdekében, a térség forrás abszorpciós képessége jelentősen javult.

1.3. A településfejlesztési elvek rögzítése

A településfejlesztési irányok kijelölése során vannak olyan meghatározó alapelvek, amelyek indikátorokkal ugyan nem feltétlenül mérhetőek, ám meghatározóak a város fejlesztésének egésze, a beavatkozások tervezése, a források allokálása szempontjából. Vásárosnamény Város horizontális településfejlesztési alapelvei az alábbiak:

1.3.1. Okos város

A hosszú távú és erős gazdasági és ökológiai egyensúllyal bíró, ideális életminőséget biztosító, vonzó városi környezet adó és a város életében aktívan résztvevő lakosságú település kialakítása az okos („smart”) városfejlesztési módszerek alkalmazásával lehetséges. Az okos modell elemeit a helyi lehetőségekhez mérten és a helyi specifikusságokhoz illeszkedve szükséges Vásárosnamény városában adoptálni. Az elérhető fejlett és innovatív információtechnológiák illetve okos modellek közül a reálisan és rentábilisan alkalmazhatók kiválasztása megengedhető, fontos a helyes lépték.

A modern fenntartható városfejlesztés stratégiai tervezése során a horizontális szempontok (jelen Településfejlesztési Konceptiónál a „településfejlesztési elvek” sorában) között kell, hogy megjelenjen az okos város megteremtésére való törekvés elve, hiszen ennek az elvek érvényesülnie szükséges minden városfejlesztési tématerületnél (magas minőség és hatékonyság, környezeti és gazdasági fenntarthatóság, lakosság fokozott bevonása: jelen Településfejlesztési Konceptiónál az „átfogó célok”), a szolgáltatások és az infrastruktúra fejlesztésében egyaránt.

Az okos város dimenziói az alábbiak:

- **Okos kormányzás** („Smart Governance”)

Az Okos kormányzás témakörbe a közigazgatási szolgáltatások egyszerűsítését és elektronizálását megcélzó fejlesztések sorolhatók, a települési szolgáltatások IKT és infrastruktúra alapú fejlesztései.

- **Okos emberek** („Smart People”)

A tudásgazdaság elsődleges helyszínei a városok, Vásárosnamény a térség meghatározó centruma ebből a szempontból is. Az inkluzivitás (a sokszínűségéből fakadó eltérő igényekre pozitívan reagáló) megőrzésével szükséges a lakosság széleskörű bevonására az okos város elemek megvalósításába, a kellő kompetenciák kialakításával a lakosság körében.

- **Okos életkörülmények, életminőség** („Smart Living”)

A „Smart Living” elem a lakhatással, életmóddal, egészséggel, (szociális) biztonsággal kapcsolatos fejlesztési területeket foglalja magában, IT vetületei a funkcionális szolgáltatások (Software as a Service, SAAS) előtérbe helyezését célozzák.

- **Okos, élhető környezet** („Smart Environment”)

A fenntartható és távlatos erőforrás-gazdálkodásra törekvés célkitűzéseit tömöríti az okos, élhető környezet („Smart Environment”) elem. A környezet kezelése rendszerszinten (település egészének léptéke) és kis léptékben (konkrét beavatkozások léptéke) egyaránt és integráltan szükséges.

- **Okos mobilitás** („Smart Mobility”)

Az Okos mobilitás („Smart Mobility”) a környezeti terhelések csökkentése érdekében a nem motorizált, illetve közösségi közlekedési formák preferálását, a multimodális elérés (egy-egy közlekedési ágak közötti rendszer szintű és konkrét téri kapcsolatok) biztosítását, a városi terek és hálózatok optimális összefűzését, fejlesztését célozza, becsatornázza a fejlesztési keretei közé a „car sharing” kapcsolódó szolgáltatásokat is.

▪ **Okos, fenntartható gazdaság („Smart Economy”)**

A vállalkozások innovációs, K+F tevékenységét támogató, versenyképességük növelését elősegítő törekvések – bár inkább áttételesen önkormányzati kompetencia – szintén kiemelt eleme az okos város vízióinak. Az Önkormányzatnak szükséges a helyben működő cégek globális és helyi piaci integrációját segíteni, az inkubációt biztosítani (helyiségek ideiglenes vagy tartós biztosításával). A gazdaság területén a meglévő és jövőbeli szervezeti együttműködés erősítésére, a helyi és nemzetközi kapcsolatok felkutatására és kialakítására, a „smart” megoldások vállalkozásokkal közösen való fejlesztésére kell törekedni.

1.3.2. Fenntartható fejlődés

Környezetileg fenntartható növekedés elősegítése, amely elsősorban a meglévő erőforrások hatékonyabb felhasználását, a környezetbarát településfejlesztést segíti (ez különösen lényeges, hiszen a Vásárosnaményban lévő ipari tevékenység környezetszennyezése jelentős). Ennek a legfőbb elemei a következők:

- Vásárosnamény fejlesztési koncepciója a klímabarát növekedést alapelvnek tekinti. Bármilyen fejlesztés is valósul meg a jövőben, az bizonyíthatóan járuljon hozzá a fenntartható fejlődéshez, csökkentse a környezeti terhelést.
- Megújuló energia arányának növelése
- Fenntartható építés, a fenntartható építés-technológia alkalmazása a településfejlesztés során.
- Környezetbarát iparfejlesztés a gazdaságfejlesztés kapcsán.

A fenntartható társadalom és gazdaság elveit saját környezetükben, a realitások talaján kis lépésenként az egyes fejlesztési projekteken valósággá tenni.

1.3.3. Versenyképes fejlődés

Vásárosnamény fejlesztése során kiemelten kell azokra a területekre fókuszálni, ahol Vásárosnamény Város komparatív előnyei, vagyis egyedi adottságain alapuló versenyelőnyei vannak. Ezeknek a területeknek a fejlesztésével biztosítható, hogy stabilizálódjanak és kibontakozzanak a település (és térsége) tartós versenyelőnyei. Vásárosnamény város esetében komparatív előnyként a **jelentős hagyományokkal rendelkező és jelenleg nem kellően kiaknázott turisztikai potenciál**, a **határ menti elhelyezkedés** és **az iparosodásra való alkalmasság** azonosítható be.

1.3.4. Integrált fejlődés

Az integrált megközelítés egyszerre tartalmazza a fizikai és az ágazati szemléletet. Az integrált fejlesztési szemlélet legfőbb alapelemei a következők:

- Olyan fejlesztésekre van szükség, amelyek egyszerre járulnak hozzá a város fizikai, társadalmi, gazdasági, környezeti és műszaki környezetének fejlődéséhez.
- Az infrastruktúrák kizárólagos fejlesztése helyett, olyan települési fejlesztéspolitika bontakozzon ki, amely a „soft” beavatkozási típusokat is kiemelten kezeli.
- A pontszerű fejlesztések helyett, a komplex, egymással szinergikus hatással bíró fejlesztéseket kell előtérbe helyezni.
- Az integrált fejlesztési szemlélet része, hogy a településfejlesztési politikában az önkormányzati fejlesztések ösztönzik a magánérő, magántőke mobilizálását.

1. ábra: Településfejlesztési elvek bemutatása

(Forrás: saját szerkesztés)

2. CÉLOK

2.1. A település átfogó fejlesztését szolgáló célok megvalósítása

Vásárosnamény Város településfejlesztési koncepciója átfogó fejlesztési célokat határoz meg, amelyek hozzájárulnak a jövőképpen megfogalmazottak realizálódásához. A négy (4) átfogó cél kijelöli a település legfontosabb gazdasági, társadalmi, környezeti, műszaki kihívásokra adott válaszait, pozicionálja Vásárosnamény Várost és kijelöli a legfőbb hosszútávon megvalósítandó céljait. A település jövőképeinek eléréséhez részcélok lettek rendelve, melyekhez az alábbiak szerint kerültek az átfogó célokhoz hozzárendelésre:

5. táblázat: Az átfogó- és a részcélok rendszere

Átfogó cél	Részcél
Munkahely teremtés (Átfogó cél 1.)	1.1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében
Életminőség javítása (Átfogó cél 2.)	2.1. Az épített környezet fejlesztése vonzó, minőségi lakókörnyezet feltételeinek megteremtésével és a városias arculat erősítésével
	2.2. Táj környezet értékeinek megőrzése
Versenyképes térségi centrum szerepkör (Átfogó cél 3.)	3.1. A város központi funkcióinak megerősítése, a (köz)szolgáltatások színvonalának növelése az esélyegyenlőség biztosítása mellett
Turisztikai szolgáltatások fejlesztése (Átfogó cél 4.)	4.1. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése

2.1.1. Munkahely teremtés (Átfogó cél 1.) bemutatása

A gazdaságfejlesztés célja a stabil, erős helyi gazdaság megalapozása, amely a meglévő munkahelyeket képes megtartani és új munkahelyeket létrehozni. Olyan munkahelyeket, amelyek a város lakói számára képzettségüknek és készségeiknek megfelelő, vonzó lehetőséget kínálnak, és olyan jövedelmet biztosítanak, amely megalapozza a jólétüket. Vásárosnamény jelentős ingázási célpont, kiemelten a munkaerőpiaca miatt, így gazdaságának erősítése nemcsak a városra, hanem térségére is jelentős hatással van.

A „Versenyképes fejlődés” elv tartalmazza a reziliencia alapját adva azt, hogy szükséges Vásárosnamény Város komparatív előnyeire, vagyis egyedi adottságain alapuló versenyelőnyeire építve megvalósítani a település (és térségének) fejlesztését. A település rugalmas ellenálló- és megújuló-képességének erősítése csak a megfelelő helyzetértékelésre támaszkodva kialakított célrendszerrel valósítható meg. Az így beazonosított kitörési pontok járulnak hozzá nagy mértékben a foglalkoztatottak számának növeléséhez, a megőrzött munkahelyek számának növeléséhez. Vásárosnamény város esetében komparatív előnyként a jelentős hagyományokkal rendelkező és jelenleg nem kellően kiaknázott turisztikai potenciál, a határ menti elhelyezkedés és az iparosodásra való alkalmasság azonosítható be. Így jelen Munkahely teremtés megnevezésű Átfogó cél a fenti komparatív előnyökre alapozottan rögzíti a város gazdaságának fejlesztési irányait.

Vásárosnamény a szabad vállalkozási zónák létrehozásának és működésének, valamint a kedvezmények igénybevételeinek szabályairól szóló 27/2013. (II. 12.) Korm. rendelet alapján

szabad vállalkozási zónává kijelölt település, ami elsősorban foglalkoztatás-bővítésre irányuló többletforrásokat jelenthet a város és az itt működő vállalkozások számára. Az elmúlt időszakban jelentős számú kapacitásbővítést célzó fejlesztést valósítottak meg a helyi gazdasági szereplők, azonban sokszor a gépesítés eredményeként nem megfelelő mértékben nőttek a munkahely lehetőségek.

Vásárosnaményban jelentősebb külföldi működő tőke a gyümölcsfeldolgozásban (Agrana-Juice Magyarország Kft.) van és korábban a textiliparban (ARJ Ruhagyár Zrt. korábban Berwin Ruhagyár Rt.) volt jelen. Sajnos az ARJ Ruhagyár Zrt. (1183 Budapest, Tóth Árpád út 1/a) gyakorlatilag csődöt jelentett a 2020. évben, komoly foglalkoztatóval lett szegényebb Vásárosnamény Városa. Tekintettel arra, hogy a ruhagyárba nemcsak helyből, hanem a környező településekről is sokan bejártak dolgozni, annak bezárása térségi szinten is jelentős. Vásárosnamény alul iparosított település, így fontos az iparterület-fenntartási, fejlesztési/bővítési tervének további kivitelezése.

Vásárosnaményban nem található kifejezetten kutatás-fejlesztési tevékenységet folytató vállalkozás vagy intézmény. A város alapvetően olyan gazdasági vállalkozásokat kíván támogatni, amelyek magas hozzáadott értékű tevékenységet folytatnak, foglalkoztatási hatásuk érvényesül, és környezetbarát technológiákat alkalmaznak. Ez amiatt is fontos, hogy a magasabban képzett munkaerő helyben tartását is segítse. Az európai és makrogazdasági kihívásokra Vásárosnamény válasza egyrészt a gazdasági övezet fejlesztése, K+F+I tevékenységek ösztönzése (az infokommunikációs technológia, a magas hozzáadott értéket képviselő technológiai iparágak bevonása), a határon átnyúló gazdasági kapcsolatok erősítése kell, hogy legyen.

Ennek érdekében szükséges a helyi gazdaság segítése befektetés-ösztönzéssel, településmarketing tevékenység megvalósításával.

A helyi önkormányzat az elmúlt időszakban jelentős foglalkoztatóvá lépett elő, szükséges az értékteremtő közmunkaprogram további fenntartása, továbbá a közmunkaprogramokban részt vevők képzésének támogatása, ezen munkavállalók visszavezetése a munkaerőpiacra.

2.1.1.1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében (1.1. rész cél bemutatása)

A „Munkahely teremtés” megnevezésű átfogó célhoz rendelt rész cél Vásárosnamény komparatív előnyének pontos beazonosítását és azokra épülve a város gazdaságának sikeres erősítését szolgálja. Vásárosnamény egyik ilyen előnye a geoföldrajzi elhelyezkedése, a határmenti elhelyezkedése.

Az országhatárig megépíteni tervezett M3-as autópálya jelenleg Vásárosnamény határában ér véget, annak tovább építése folyamatban van. Az ukrán határtól húsz kilométerre fekvő város a Beregi agglomerációs tengely részének (Beregszász-Vásárosnamény) tekintendő. Vásárosnamény regionális és országos jelentőségét alapvetően földrajzi elhelyezkedése teszi meghatározóvá. A település közvetlen közelében 3 jelentősebb – az ukrán határ felé nyitó - közforgalmi határátkelőhely van (Lónya, Beregsurány és Barabás), amely az Európai Unió és a Schengeni Övezet határa egyben.

A város gazdasági potenciáljának növelése a járás felzárkózása szempontjából is kiemelkedően fontos. Ennek érdekében javítani kell az új betelepülő vállalkozások fogadásának feltételeit – elsősorban új ipari-logisztikai területek kijelölésével, a szükséges területek megvásárlásával,

elő-közművesítésével, barnamezős fejlesztésekkel. Mindezeket intenzív önkormányzati befektetés-ösztönzési tevékenységgel kell kiegészíteni.

Vásárosnamény Város meghatározó települése a határon átnyúló együttműködés övezetének. Szabolcs – Szatmár – Bereg megye területrendezési tervében (5/2020. VI.26.) Megyei Közgyűlési Rendelet alapján) egyedileg meghatározott övezet, amelybe azon határmenti településegységek, hármashatár térségek tartoznak, ahol nemzetközi együttműködések révén a nagytérségi rendszerek (pl. ökológiai, település-, és munkaerőpiaci, közlekedési stb. hálózat) különféle elemeit szükséges összehangolni.

Vásárosnamény egyik legjelentősebb kitörési pontja a logisztika lehet, mivel a az M3 autópálya és a tervezett M34 autótűtű csomópontjában helyezkedik el, közlekedési elérhetősége Ukrajna és Románia felé is igen kedvező. Az együttműködés Beregszászsal megteremtheti az ún. Beregi határ menti agglomeráló térség alapját.

Emellett Vásárosnamény Kelet-Nyírségi térszervező város, hiszen a saját járáson túl is érvényesülő, többféle térségi kapcsolódást kínáló, vonzásokat érvényesítő térszervező-ellátó, központi szerepű város.

Vásárosnamény tekintetében releváns kitörési pontként azonosítható be továbbá a turisztika, annak jelentősége miatt külön átfogó célként került definiálásra.

2.1.2. Életminőség javítása (Átfogó cél 2.) bemutatása

A fejlesztések fókuszában olyan funkciók fejlesztése áll, amelyek a település teljes lakossága számára relevánsak és elvárhatóak. Vásárosnamény épített és táji környezetének fejlesztéseinek beavatkozásait tömöríti jelen átfogó cél. A humán infrastruktúra fejlesztése – tekintettel arra, hogy Vásárosnamény a járás székhely települése, és a város által biztosított szolgáltatások a települési lakosságon túl a járás lakosságai számára is fontosak – a „Versenyképes térségi centrum szerepkör” megnevezésű átfogó célhoz került hozzárendelésre.

Az Önkormányzat feladatai közül a településfejlesztés, a településrendezés, az épített és természeti környezet védelme, lakásgazdálkodás, a vízrendezés és a csapadékvíz elvezetés, a csatornázás, a köztemetők fenntartása, a helyi közutak és közterületek fenntartása, a helyi tömegközlekedés, a köztisztaság és településtisztaság biztosításával kapcsolatos beavatkozások tartoznak jelen átfogó célhoz. Emellett itt releváns a helyi tűzvédelemről, a közbiztonság helyi feladatairól való gondoskodás feladatai is. Ezen szolgáltatások magas minőségének fenntartása kiemelten fontos feladata Vásárosnamény városnak.

Vásárosnamény Város Önkormányzata a beruházásokon túl folyamatos figyelmet fordít arra, hogy a város fiataljai, hátrányos helyzetű lakossága minél több humán közszolgáltatáshoz juthasson. A 2014-2020. közötti programozási ciklusban is több olyan projekt zajlott, amely a fiatalok helyben maradását illetve a városba történő visszatérését támogatja. Ezen a téren kiemelt a „Gólyafészek-Vásárosnamény fiataljainak helyben maradásáért” című projekt, amely keretén belül 8 lakást sikerült kialakítani és felújítani, továbbá pénzbeli ösztönző támogatásokat nyújt az Önkormányzat a fiatalok számára. Számos képzési lehetőséget biztosít „Humán közszolgáltatások fejlesztése Vásárosnaményban és térségében” című projekt, továbbá egészségügyi szűrőprogramok fognak megvalósulni. De ezen projektből újult meg a Művelődési Központ kiállítóterme, lépcsője, vizesblokkok, illetve két játszótér. Számos közösségi rendezvény került már eddig is megrendezésre, de a projekt még folytatódik további

lehetőségeket biztosítva Vásárosnamény lakossága számára. Nagyon fontos szerepe van a szegregátumban megépült közösségi háznak, amely különböző szolgáltatásokat nyújt az ott élőknek. Fontos szerepet tölt be a kisgyerekes családok életében a Biztos Kezdet Gyerekház.

2.1.2.1. Az épített környezet fejlesztése vonzó, minőségi lakókörnyezet feltételeinek megteremtésével és a városias arculat erősítésével (2.1. rész cél bemutatása)

Vásárosnamény város sziluettje viszonylag szabályos alaprajzú többtűcs település, a horizontálisan elterülő földszintes beépítésű területek felett kis kiterjedésű, vertikális jellegű centrális mag uralkodik templomtornyosaival, kiemelkedő lakó- és középületeivel.

Vásárosnamény - naményi városrésze megannyi különböző, mégis egymással együttes harmóniát alkotó építészeti karaktert hordoz magában. Szükséges a településszerkezet megtartása, megőrzése, kompakt város elveinek érvényesítése a beavatkozások során. A fenntarthatóság érdekében elsősorban a meglévő lakóterületi térségek tartalékainak kihasználása feladat a területeket új zöldfelületekkel, forgalomcsillapítással vonzóvá kell tenni, a kisvárosi léptéket megtartva.

A településközpont fejlesztése annak funkció-gazdagsága megőrzendő, fejlesztése intenzívebb terület-felhasználással (szabadon álló helyett zárt sorú beépítés, társasházi struktúra) lehetséges!

Az épített örökségi elemek (például Református templom, Tolmácsy kastély, Római katolikus templom, egészségház (Vitka településrészén)) állagmegóvása mindenkori feladat, szükség esetén törekedve a XXI. századi funkció megtalálására, amely néha egyedüli biztosítéka a régi épületek fennmaradásának. A minőségi lakóterületek kialakítása a város önmegtartó erejének alapvető feltétele. Szükséges a leromlott városi területek rehabilitációjának folytatása.

Az alapinfrastruktúra hiányzó elemeinek (például Perényi – tanya esetében a szennyvízelvezetés) pótlása, a meglévők minőségének javítása (a közműhálózat elavult, elöregedett elemeinek cseréje, kiváltása, új szennyvíztisztító építése) mindenkori általános feladata a városnak.

Törekedni indokolt a harmonikus településkép, a közterületek egységes arculatának kialakítása. Vásárosnamény klimatikus viszonyainak optimalizálása érdekében a zöldfelületi rendszer minőségi fejlesztése, közösségi és rekreációs területek fenntartása, kialakítása (játszóter, sport, ligetek, rendezvényterület) elengedhetetlen. Az önkormányzati épületállományon túl a lakóingatlanok tekintetében is muszáj a megújuló energia arányának növelése. A település közlekedési infrastruktúrájának fejlesztése (P+R parkolók kialakítása, kerékpárutak fejlesztése, közlekedésbiztonsági fejlesztések (körforgalmak, stb.)) szintén ehhez az átfogó célhoz tartozó beavatkozási terület.

Vásárosnamény infrastrukturális állapota elfogadható; az ivóvíz, a szennyvíz, a gáz, a telefon, a kábel TV gerincvezetéke csaknem az egész város területén kiépült. Nincs még kiépített szennyvízvezeték a Perényi tanyán. Gyakorlatilag lezárt Jánd település csatlakozása a gergelyugornyai városrészen lévő szennyvíztisztítóra. A tisztítómű kapacitás növelése tervezett. Sajnos szórványosan még mindig vannak, akik nem kötöttek rá a kiépült közművekre. A talajterhelési díj növelése kismértékben javított a helyzeten. Törekedni szükséges – annak igen jelentős anyagi ráfordítás igénye ellenére is – az elöregedett közműhálózat felújítására.

Csaknem valamennyi önkormányzati tulajdonban lévő út szilárd burkolatú, aszfaltozott. Nincs még szilárd útburkolat kiépítve a Tisza utcában, a Kiss Ernő és a Török I. utca között, a Gulács

út védett oldalán lévő üdülőterületen, valamint az üdülőterületen a Gólya, a Rózsahal, és a Kócsag sétányon. Nevezett utak szilárd burkolattal való ellátásának megoldása szintén kiemelt feladat Vásárosnamény infrastrukturális fejlesztései között.

Vásárosnamény Város zöldfelületi - rendszerének növelése, biológiai sokszínűség megvalósítása, a szükséges fásítások elvégzése elengedhetetlen (az indokolt növényzetcserével, az elöregedett, beteg fák cseréjével).

A Városi Köztemető és a Gergelyugornyai városrészen lévő Köztemető is rendelkezik ravatalozóval, a központi városrészen az épület külső-belső felújítása és vagy funkciójának átgondolása új ravatalozó építése mellett indokolt. A Gergelyugornyai temetőnél a belvív – probléma kezelendő. A fenntartható vízgazdálkodás első lépése a felszín alatti vizek mennyiségének és minőségének megőrzése és a felszíni lefolyás helyett a beszivárgás elősegítése. A felszín alatti víz mennyiségének megőrzését a víztakarékosság és az alternatív vízforrások használata segíti. Általánosságban érvényes, hogy kerülni kell a mélyebb fekvésű, belvizes és felszínmozgásos területek beépítésre szánt felhasználását. E kockázati területek ugyanakkor fásítás révén értékes elemei lehetnek a zöldfelületi rendszernek.

Fontos, hogy a városrészek harmonikus fejlesztése jegyében minden városrészben álljanak rendelkezésre a sportoláshoz, testedzéshez, pihenéshez szükséges közösségi terek, sportlétesítmények.

A település megalkotta a közlekedésfejlesztési tervét („Zöld Város Program”), amely megvalósításával Vásárosnamény egy élhetőbb, zöldebb, tisztább levegőjű várossá válik egybefüggő kerékpárutakkal, amelyek összekötik egymással a város különböző pontjait és a környező településeket. A környezetvédelem szempontjából fontos a középületek energetikai korszerűsítése, a szelektív hulladékgyűjtés és a belváros gépjárműforgalmának csökkentése. A több beavatkozást is tömörítő program a vonalas infrastruktúra fejlesztésére (kerékpárút építés; valamint Vásárosnamény - Gergelyugornya irányában a SPAR Áruház - Kraszna-híd közötti szakaszának kiépítése), új szennyvíztisztító építésére, a város kezelésében lévő intézményi épületek energetikai korszerűsítésére (napkollektoros, napelemes, talajszondás hőszivattyús rendszerek kiépítésével) és a LED-es közvilágítás továbbfejlesztésére tartalmaz programelemeket.

Vásárosnamény Város Önkormányzata a fenntartható és modern városkép kialakításához, fejlesztéséhez szükséges beavatkozásokat az „Intelligens Város Program”, mint összefüggő, koherens beavatkozások sorát tartalmazó városfejlesztési program keretében tervezi megvalósítani. A programcsomag az épített örökség védelmére, fejlesztésére (a Tomcsányi – kastély kertjének bekapcsolása a város kulturális életébe; a Máté-kúria felújítása; az Eötvös-kúria felújítása), a leromlott városi területek rehabilitációjának folytatására, turisztikai fejlesztésekre (a „Kraszna – sétány és hajókikötő” kialakításában együttműködés a FETIVÍZIG-gel; Tisza-parti közvilágítás fejlesztése; háromnyelvű digitális interaktív tájékoztató rendszer létesítése) vonatkozó elemeket tömöríti. Emellett előírnyozza egy új, korszerű városháza megépítését, amelyhez szükséges anyagi fedezet megteremtése jelentős kihívás a városvezetés számára, de nemcsak a vásárosnaményiak, hanem a térség számára is a közigazgatás és közszolgáltatások minőségének lényeges javítását tenné lehetővé.

Jelen Településfejlesztési Konceptió tervezési időtávja alatt több intézmény fejlesztésének, bővítésének megvalósítása szükséges: az Idősek Otthona bővítése; a Lónyay Menyhért Baptista Szakközép-és Szakképző Iskola régebbi épületeinek felújítása; az Eötvös József Általános Iskola és AMI épületeinek energetikai korszerűsítése valamennyi városrészen; a II. Rákóczi Ferenc Gimnázium energetika korszerűsítése; a Városi Sportcsarnok felújítása; rekortán borítású pálya, futópálya, valamint labdarúgópálya és Városi Sportcentrum építése.

A településrészek harmonikus fejlesztése elv mentén továbbá a Művelődési Ház korszerűsítése Gergelyugornyán; a Vitkai Faluház felújítása; a Fafaragó Galéria értékmegőrzése Vitkában beruházások elvégzése elengedhetetlen.

A szuburbanizációs folyamatok alakulásával párhuzamosan nem történt meg a megfelelő kiszolgáló létesítmények infrastrukturális kialakítása. Több települési funkció biztosítása is hiányzik az egyes településrészek ellátottságából. Kiemelten fontos, hogy a központi funkciók minden egyes városrész számára elérhetővé váljanak. Szükséges egy többközpontú, a gazdaság és a lakosság igényeit helyben kiszolgálni képes települési struktúra megvalósítása alközpontok kialakításával. A települési alközpontok kialakításának szükséglete a városrészek parallel, harmonikus fejlesztését igényli.

2.1.2.2. Táj környezeti értékeinek megőrzése (2.2. rész cél bemutatása)

Az országban az egyetlen olyan város, amely közigazgatási területén négy folyó található. Ez lehetőség és felelősség is egyben. A település vízfolyásokban bővelkedik. A közigazgatási határ a Tisza, a Szamos és a Kraszna folyók középvízi és nagyvízi medrét is érinti. A területén az alábbi Magyar Állam tulajdonú, és FETIVIZIG kezelésű csatornák találhatóak: Szipa-főcsatorna, Makócsa-főcsatorna, Kraszna, Hármashatár csatorna, Örvény csatorna, Halvány csatorna, Gorondi csatorna, 27. számú csatorna, Bagi árok, Nagydobos-Szamoszegi csatorna. Vásárosnamény településrész közepesen belvízveszélyes (3-as) veszélyeztetettségű kategóriába tartozik, míg Gergelyugornya településrész erősen belvízveszélyes (4-es) veszélyeztetettségű kategóriába tartozik.

Vásárosnamény táji környezetének pozitívumai, hogy a síkság természeti adottságokhoz igazodó szántó- és gyepgazdálkodás történik a település közigazgatási területén. Nagy kiterjedésű, szépen gondozott, nagy hagyománnyal rendelkező szőlő- és gyümölcsös ültetvények találhatók meg. Változatosak a vízjárta gyepek értékes élőhelyei, társulásai. A város értékes növény- és állatvilággal, a területen előforduló értékes madárfajok vonulási, illetve fészkelő helyeivel rendelkezik. Természetvédelmi oltalom alatt álló területekben gazdag (Felső-Tisza (HUHN20001) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület; Tarpatakos (HUHN20048) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület; Szatmár-Bereg (HUHN 10001) különleges madárvédelmi terület és Ramsari területek érintik a települést).

Vásárosnamény táji értékei (Platánfasor, a Tisza, Szamos, Túr környékén élő értékes élővilág) klímastratégiák szerinti megőrzése (biodiverzitás, a zöldfelületi rendszer és a táji környezet egyensúlya) jelen rész cél fő célkitűzése. Biztosítani kell az európai (és egyben nemzeti) ökológiai hálózat folytonosságát annak érdekében, hogy a biológiai és tájképi sokféleség, továbbá az ökológiai rendszerek működőképessége fenntartható legyen. A természeti értékek, a biodiverzitás megőrzéséhez szükséges a jelenleg érvényes védelmek megerősítése. Az invazív fajok jelenleg kiszorítják a tájra jellemző őshonos fajokat, ezzel ökológiai és egyben vizuális esztétikai konfliktust okoznak. A településen a legnagyobb problémát a mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*), a fehér akác (*Robinia pseudoacacia*) és gyalogakác (*Amorpha fruticosa*) jelenti. Törekedni szükséges az őshonos fajták telepítésének ösztönzésére.

Vásárosnamény területén több forgalmas út és vasútvonal is megtalálható, amelyek jelentős fragmentáló hatással bírnak. Az élőhelyek területi csökkenésének és feldarabolódásának eredményeképpen a táplálékforrások és párválasztási lehetőségek beszűkülnek, a populációk genetikai diverzitása csökken. A legjelentősebb fragmentáló hatással a 41-es főút rendelkezik, amely a Tisza-menti széles zöldfolyosót kettészeli. Vadátjárók létesítésével valamelyest

orvosolható a probléma. Törekedni szükséges a természeti területek összefüggő módon való megőrzésére. A természeti és tájképi értékek megőrzésében, veszélyeztetettségük csökkentésében szerepet kell, hogy kapjon a velük határos lakóterületi fejlesztések koordinálása.

A város külterületi terület-felhasználás alapelveinek, követelményeinek kiemelt elemei a természet és értékvédelem: a tájkarakter a települési és táji értékek megőrzése, ökológiai folyosók megtartása és bővítése, tájhasználati korlátozások és szabályozások bevezetése, termőföld- és talajvédelem.

A városok meghatározó jellemzői, a nagy területen érvényesülő magas beépítettségi szint, a jelentős ipari tevékenység és a nagyarányú közlekedés alapvetően befolyásolják az éghajlat kialakulásáért felelős tényezőket, aminek következtében a városokban a környező területekétől jelentősen eltérő mezoklíma alakul ki.

A burkolt felületek arányának korlátozásával elérhető a hőmérséklet csökkentése, de ezzel együtt növelni kell a vízfelületek és növényzettel borított felületek kiterjedését. A kritikus területek árnyékolásával csökkenthető a besugárzás mértéke.

Biztosítani kell az európai (és egyben nemzeti) ökológiai hálózat folytonosságát annak érdekében, hogy a biológiai és tájképi sokféleség, továbbá az ökológiai rendszerek működőképessége fenntartható legyen. Teljes értékűvé a város zöldfelületi rendszere akkor válik, ha a belterületi zöldfelületek és a meglévő ökológiai hálózat tömbszerűen és szigetszerűen elhelyezkedő elemei az ökológiai folyosókon és zöldfolyosókon keresztül összekapcsolásra kerülnek. Törekedni szükséges a nagyobb fokú felmelegedést eredményező területhasználati formák arányának mérséklésére.

Természeti értékekben gazdag területeken, tájképileg védendő területeken a területhasználat tervezésekor, épületek, építmények elhelyezésekor a természeti értékek védelmének, a tájkarakter megőrzésének elsőbbséget kell biztosítani. A rendezési tervekben le kell határolni tájképvédelmi vagy látványvédelmi területeket, és védelmüket biztosító előírásokat, rendezési és intézkedési feladatokat meg kell határozni.

2.1.3. Versenyképes térségi centrum szerepkör (Átfogó cél 3.) bemutatása

Városa, mint térségének gazdasági, kulturális központja, felelőséggel tartozik az erőterében lévő vidéki kis településekért is. A 2021-2027-es programozási időszakban is előtérben lesznek az integrált, adott térséget érintő komplex fejlesztések. Szükséges, hogy a térség a gyakorlatban is funkcionális várostérségként „üzemeljen”, Vásárosnamény vezetésével.

Egy várostérség akkor működik jól, ha egy adott központ egy adott települések köre fejti ki hatásait, biztosítja egyes funkciók elérhetőségét. A társadalom térbeli szerveződésének alakulásában, annak változásaiban meghatározóak a központi funkciókat is betöltő települések, melyek kapcsolatokat építenek ki a körülöttük lévő más településekkel. Ezen kapcsolatok fejlődhetnek tovább, amikor a funkciókkal rendelkező település, mint központ körül kialakul annak vonzáskörzete, az a térség, ahonnan az egyes funkciók és szolgáltatások elérése, mindennapi ügyeinek intézése érdekében a lakosság a központba utazik. Más viszonyrendszerben az a térség, azon települések köre, amelyre a központ vonzó hatással bír az általa biztosított különböző funkcióknál és szolgáltatásoknál fogva. A jogszabályi környezet nem adja meg a várostérség fogalmát, azonban egyre több területfejlesztési dokumentumban megjelenik az. Egyes funkcionálisan lehatárolható várostérségek komolyabb mértékben fedhetik át egymást, Vásárosnamény esetében Mátészalka és Kisvárdra fizikai közelsége és

hatóköre érzékelhető Vásárosnaményban és a Vásárosnaményi járásban is. Emiatt is szükséges a Vásárosnamény funkcióinak erősítése, minőségének fenntartása, emelése, lehetőség szerint azok bővítése, hogy Vásárosnamény markánsabban lehessen térségének központi települése.

2.1.3.1. A város központi funkcióinak megerősítése, a (köz)szolgáltatások színvonalának növelése az esélyegyenlőség biztosítása mellett (3.1. rész cél bemutatása)

Vásárosnamény Város Önkormányzata a rendelkezésre álló saját és pályázati forrásait figyelembe véve törekszik arra, hogy lakosságának és a járás többi településén élők számára is a gyermekek nevelésével, oktatásával, a szociális gondoskodással, a kulturális, sport és szabadidős tevékenységével kapcsolatos igényeit a városi rangnak és járásszékhelyi funkciója által elvártan megfelelő színvonalon teljesítse mind a kötelező, mind az önként vállalt feladatok körében. Továbbá több olyan feladatellátása is van, amely térségi lakosságnak is fontos szolgáltatásként tartható számon; ilyen a foglalkoztatás megoldása, a bölcsődéről és óvodáról való gondoskodás, az alapfokú nevelés-oktatás biztosítása, az egészségügyi, a szociális ellátás, valamint a gyermek- és ifjúsági feladatok ellátása.

Ezen területeknél is elengedhetetlen a demokratikus kormányzás jegyében a lakosság és a helyi civil és egyházi szereplők bevonása a döntéshozatalba, helyi civil szervezetek segítése, újabbak megalakulásának ösztönzése. Mindezek mellett Vásárosnamény a térség kulturális központja is, számos olyan rendezvénnyel, amely a térség számára is fontos, ezek fenntartásával, fejlesztésével, számuk növelésével szükséges a város és térségének belső kohéziójának erősítése, a naményi rendezvények organizálása.

A Vásárosnaményi Közös Önkormányzati Hivatal, Vásárosnamény Város Önkormányzata a Vásárosnaményi Járási Hivatallal karöltve folyamatosan törekszik a szolgáltatás szemléletű ügyfélbarát közigazgatás kialakítására.

Az elmúlt években megkezdődött az elektronikus ügyintézés, kiépült az ASP rendszer, pénzügyi és adóügyi ügyintézők ebben a rendszerben végzik feladatukat, de számtalan egyéb szakrendszer is ezen belül működik (a hagyatéki, kereskedelmi ügyintézés, iktatás).

Annak ellenére, hogy a helyi oktatási rendszerre a települési önkormányzat ráhatása csak áttételes, Vásárosnaménynak a következő évekre szólóan egyik legfontosabb célja a közoktatás értékeinek továbbfejlesztése, az értékközvetítés szerepének erősítése, a színvonalas alapfokú és középfokú oktatás épület és tárgyi feltételeinek folyamatos javítása, az érettségit adó középfokú oktatási formában résztvevők létszámának növelése, az elhelyezkedéshez szükséges szakmák megszerzésének biztosítása. Kiemelt cél, hogy a hiányszakmákkal rendelkező fiatalok visszatérjenek Vásárosnaményba és térségébe. Ehhez kapcsolódóan egy speciális ösztöndíjrendszer és pályázati rendszer bevezetése is megtörtént, illetve van folyamatban.

A színvonalas egészségügyi ellátás biztosítása érdekében fogászati rendelők, gyermekorvosi rendelő és a védőnői szolgálat került kialakításra az Erkel utcán. A városvezetés minden rendelkezésére álló eszközzel igyekszik a Vásárosnaményi Kórház helyzetének stabilizálásához hozzájárulni, bár közvetlen döntési kompetenciája nincs az intézménnyel kapcsolatban.

Vásárosnamény Város művelődési intézményeinek hatékony működése a jövőben a térség társadalmi, gazdasági életére is kihatással bír, hiszen a város lakosságán kívül az egész Beregi – járás és kistérség lakosságának szolgáltatásokat nyújt. A Balázs József Városi Könyvtár és Művelődési Központ szerepe a kulturális életben egyre jelentősebb, az intézmény összevonás

erősítette pozícióját. A színes intézményi programok, a Gyermeknap, a Fogathajtó verseny, a „Zoárd napi sokadalom”, a Szilva Termál-, és Wellnessfürdő és a Beregi Múzeum programjai mind térségi jelentőségűek. A 2007-ben felújított Tomcsányi – kastélyban kapott helyet a Beregi Múzeum. Számátalan nagy érdeklődésre számot tartó kiállításra került itt sor. A szakmai kutató munka továbbra is a Beregi Múzeum / Máté – kúria / épületében folyik. Elkezdődött az Eötvös-kastély épületének felújítása.

A kultúra közvetítésében szerepet játszó intézményeknél törekedni szükséges arra, hogy a térség egészére hatással legyenek, ennek egyik eleme a térségi mozgókönyvtári szolgáltatás is.

2.1.4. Turisztikai szolgáltatások fejlesztése (Átfogó cél 4.) bemutatása

A turizmus Magyarország egyik legfontosabb szektora, amely jelentős mértékben járul hozzá a GDP-hez és a foglalkoztatáshoz. A KSH a turizmus jelentőségét bemutató Turizmus Szatellit Számlája alapján 2019. évben a turizmusnak közvetlenül 6,7%-ban, a tovagyrúzó hatásokat is figyelembe véve 10,7%-ban járul hozzá Magyarország GDP-jéhez, továbbá az iparág közvetlenül 9,6%-ban, a tovagyrúzó hatásokat is figyelembe véve 12,5%-ban részesedett az összfoglalkoztatásból. A 2019. évben glóbusz szinten is nőtt a nemzetközi turizmus, Magyarországra vonatkozóan rögzíthető növekedés még az európai átlagot is meghaladó, +4,8%-os növekedés volt.

A 2020-as év a pandémia miatt drasztikus visszaesést okozott a turisztikai ágazatban, de prognosztizálhatóan a világvjárvány elmúltával újra kiemelt jelentőségűvé válik. Vélhetően a belföldi turizmus nagyobb súllyal érvényesül majd, illetve a hármashatár-mentiség jelentős forgalmat biztosíthat a szomszédos országokból, így Vásárosnamény számára kitörési pontként definiálható az idegenforgalom.

Ahhoz, hogy a turisztikai attrakciók multiplikátor a hatása város egész területén és a környező településeken is megnyilvánuljon, elengedhetetlen komplex turisztikai csomagok összeállítása a vendégek számára – figyelembe véve az egyes célcsoportok eltérő szükségleteit. Ehhez mind időben, mind térben össze kell hangolni a települések és a szolgáltatók kínálatát a vendéglátás, a rendezvényszervezés (pl. esti kulturális programok) és az alternatív kikapcsolódási lehetőségek (pl. lovas, kerékpáros és ökoturizmus, szórakozóhelyek, sport, vadászati lehetőségek) terén egyaránt. Az új, egymást támogató turisztikai elemek kialakításával párhuzamosan erősíteni kell a turisztikai marketing differenciált és célcsoport-orientált jellegét. Mindebben az eddig is jól működő helyi Tourinform Iroda fontos szerepet játszik.

A város idegenforgalmának két pillére a vízi és a kulturális turizmus. Az elmúlt időszakban a vendégforgalomban kedvezőtlen tendenciák indultak el, amelyek megállítása és megfordítása alapvető célkitűzés. Ehhez elengedhetetlen a turisztikai infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése, valamint a megfelelő minőségű és kapacitású szállás- és vendéglátóhelyek megléte.

A kulturális és szabadidős kínálat minőségi és mennyiségi fejlesztése szintén olyan terület, ahol célszerű továbbfolytatni a már megkezdett tevékenységeket, infrastrukturális és tartalmi fejlesztéseket:

- helyi szellemi és tárgyi értékek fizikai védelme és ahol lehetséges, funkcionális megújítása,
- országos és helyi védettségű műemlékek védelme,

- hagyományőrzés és -ápolás,
- nemzetközi és helyi érdeklődésre egyaránt számot tartó rendezvények szervezése,
- civil közösségek kulturális kezdeményezéseinek támogatása,
- sportolási és egyéb szabadidős szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása és a kínálat bővítése.

Önmagában a fenti tevékenységek folytatása azonban nem elegendő, hiszen a lakosság aktív részvételéhez és a turizmus kulturális vonulatának fejlesztéséhez elengedhetetlen a város szellemi és művészeti értékeinek közismertté és elismertté tétele, a programkínálat időbeli tervezése és összehangolása, továbbá a szolgáltatások illeszkedése a célcsoport elvárásaihoz és szükségleteihez.

A kultúra, a közművelődés és a rekreációs lehetőségek fejlesztése Vásárosnaményban nemcsak cél, hanem eszköz is ahhoz, hogy kínálatot teremtsenek a turisták számára meghosszabbítva ezáltal az itt-tartózkodás idejét, valamint erősítsék a helyi közösség társadalmi kohézióját és identitástudatát.

2.1.4.1. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése (4.1. rész cél bemutatása)

A vizekben való gazdagsága miatt Vásárosnamény üdülőváros is. Az idegenforgalom legfőbb iránya a Tisza-parton – elsősorban az árvédelmi töltésen belül – elhelyezkedő üdülőövezet, illetve a töltés által védett oldalon található „Atlantika - Vízi vídámpark” (strand-fürdő). A belvárosi részben megépített Szilva Termál és Wellness Fürdő pedig aszezonális vízi élmények lehetőségét nyújtja.

A térség gazdaságában az egyik kiemelkedő többletet az idegenforgalmi potenciál jelenti. Megfelelő turisztikai attrakciók kialakításával és jó marketinggel ez lehet a kistérség egyik kitorési pontja. A térségi turizmus elsősorban a Tisza vonzerejére épül, de egyre jelentősebb szerepet játszanak a helyi adottságokra épülő rendezvények, műemlék épületek és a gyógyvizes fürdők.

Az utóbbi években már jelentős felújításokon átesett „Bereg-szíve” Üdülőközpont további fejlesztése tervezett, összhangban az egész Tisza-part funkciójának átstrukturálásával. Szükséges egyre komfortosabbá, egyre pihenő-, és családbarátabbá tenni a város egyik legfontosabb turisztikai célpontját. Ez már csak azért is aktuálissá vált, mivel az utóbbi jó két évtizedben ezek az átalakítások, beruházások sajnos nagyjából elmaradtak, így a turisták, a kirándulók, a pihenni vágyók igényeit már egyre kevésbé elégítette ki a meglévő szolgáltatás és infrastruktúra.

A komplex fejlesztések révén a Vásárosnaményba érkező vendégek és az általuk eltöltött vendégéjszakák száma újra növekedésnek indulhat, másfelől a város gazdasági bázisát erősítheti a diverzifikáció, azaz a „több lábbon állás” stratégiája.

Az utóbbi években már jelentős felújításokon átesett „Bereg-szíve” Üdülőközpont további fejlesztését indokolt, összhangban az egész Tisza-part funkciójának átstrukturálásával annak érdekében, hogy a komfortosabbá és családbarátabbá váló terület újra a megyei leglátogatottabb Tisza-parti üdülőterületévé váljon. A szezonális mérsékléséhez szükséges a Szilva Termál-, és Wellnessfürdő működése. A fürdő piacra történő bevezetése, a vízének gyógyvizzé minősítése megtörtént. A gyógyászati részleg kialakítása még megoldandó feladat.

Az átfogó célokat és hozzájuk rendelt beavatkozási területeket horizontálisan szükséges, hogy áthassák a településfejlesztési elvek. E célrendszer mentén érhető el Vásárosnamény város Jövőképe, mely 2030-2035-re vonatkozó ideális állapotot határozza meg. A Településfejlesztési Konceptió célrendszerét a lenti ábra szemlélteti.

2. ábra: Vásárosnamény Város Településfejlesztési koncepciójának célrendszere

2.2. Részcélok és beavatkozások területei egységének meghatározása

A városnak rendelkeznie kell egy olyan hosszú távú jövőképpel, amely egy tudatos értékválasztást tükröz, illetve kijelöli azt a célállapotot, amelyet a város 2030-2035-re akar elérni. A város jövőkép egy olyan vízió, amely a helyzet meghatározásból származó megállapításon alapul. Az átfogó célok a város középtávú, vagyis 5-7 éves fejlesztéspolitikai céljait rögzítik. A jövőkép elérése érdekében kerülnek meghatározásra az átfogó célok, vagyis a jövőkép teljesülésének előfeltételei. Azokat a középtávon realizálandó fókuszpontokat rögzítik, amely a városfejlesztés súlypontjai lesznek. Esetünkben a célállapot az átfogó célok esetében 2030. év. A településfejlesztési koncepció feladata továbbá részcélok kijelölése, amelyek már főbb fejlesztési területi illetve ágazati irányai lesznek a település fejlesztésének. A célrendszer belső koherenciáját az alábbi ábrák szemléltetik.

6. táblázat: A Településfejlesztési koncepció átfogó céljainak és rész céljainak kapcsolata

	1.1. A város földrajzi elhelyezkedéséből és adottságaiból fakadó gazdasági potenciálok kihasználása a munkahelyteremtés érdekében	2.1. Az épített környezet fejlesztése vonzó, minőségi lakókörnyezet feltételeinek megteremtésével és a városias arculat erősítésével	2.2. Táji környezet értékeinek megőrzése	3.1. A város központi funkcióinak megerősítése, a (köz)szolgáltatások színvonalának növelése az esélyegyenlőség biztosítása mellett	4.1. A természeti és kulturális értékekre alapozva a turizmus átfogó fejlesztése
Munkahely teremtés (Átfogó cél 1.)					
Életminőség javítása (Átfogó cél 2.)					
Versenyképes térségi centrum szerepkör (Átfogó cél 3.)					
Turisztikai szolgáltatások fejlesztése (Átfogó cél 4.)					

erős kapcsolat
  közepes kapcsolat
  gyenge vagy nincs kapcsolat

2.2.2 A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

A lehatárolás alapját a település sajátos története adja, ugyanis a mai várost 1979-ben hozták létre Vásárosnamény, Gergelyugornya és Vitka települések egyesítésével, amelyek teljesen különállóak voltak és egymástól viszonylag távol helyezkedtek el. Ez az oka annak, hogy a városrészek lehatárolása is csak mozaikosan történhet. Az alábbi három városrész lefedik a város belterületét:

1. Vásárosnamény,
2. Gergelyugornya,
3. Vitka és Perényi tanya.

A fejlesztési célok értelmezését az egyes városrészekre az alábbi táblázat foglalja össze. Az egyes városrészekre vonatkozó középtávú területi célokat Vásárosnamény Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS) tartalmazza.

	1. Vásárosnamény városrész	2. Gergelyugornya városrész	3. Vitka és Perényi tanya városrész
Munkahely teremtés <i>(Átfogó cél 1.)</i>			
Életminőség javítása <i>(Átfogó cél 2.)</i>			
Versenyképes térségi centrum szerepkör <i>(Átfogó cél 3.)</i>			
Turisztikai szolgáltatások fejlesztése <i>(Átfogó cél 4.)</i>			

erős kapcsolat

közepes kapcsolat

gyenge vagy nincs kapcsolat

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatokat a kijelölt átfogó és részcélok mentén lehet kijelölni. Az adatok körének kijelölésekor elsődleges szempont, hogy ezen adatokkal a kívánt változások mérhetőek legyenek.

A társadalmi, gazdasági és környezeti adatokkal kapcsolatosan tervezett indikátor-jellegű vállalásokat, fejlesztésekhez kapcsolódó számszerűsíthető tervezett eredményeket szükséges a „4. A megvalósítás eszközei és azok nyomonkövetése” című fejezetben rögzített monitoring tevékenység részeként nyomon követni, szükség szerint aktualizálni.

Ajánlott indikátorok, mutatók, melyek alkalmazása javasolt a monitoring tevékenység során:

7. táblázat: Tervezett indikátorok meghatározása

Indikátor neve	Indikátor definíciója	Mérték-egység	Forrás	Adatgyűjtés gyakorisága
Gazdasági fejlődés indikátorai				
A település gazdaság teljesítménye	Működő gazdasági szervezetek és egyéni vállalkozók éves nettó árbevétele (cél: növekedés)	millió Ft	NAV	Éves
Vállalkozások száma	Működő vállalkozások száma	db	KSH	Éves
Vállalkozások által aktivált beruházások volumene		millió Ft	NAV	Éves
Vállalkozói szerkezet	A helyi vállalkozások megoszlása a foglalkoztatotti létszám alapján	fő	KSH	Éves
Újonnan betelepült vállalkozások száma	A településre újonnan betelepült vállalkozások száma	db	Polgármesteri Hivatal	Éves
Vállalkozások jövedelmezősége	Iparüzési Adó növekedésének vizsgálata	Ft	Polgármesteri Hivatal	Éves
A város kereskedelmi szolgáltatásai	Kiskereskedelmi egységek száma	db	KSH	Éves
A Vásárosnaményban élők munkajövedelme	A foglalkoztatottak éves munkajövedelme	millió Ft	NAV	Éves
Munkanélküliségi ráta	A munkanélküliek aránya a gazdaságilag aktív népességhez viszonyítva	%	KSH	Éves
Foglalkoztatottsági ráta	A foglalkoztatottak aránya a gazdaságilag aktív népességhez viszonyítva	%	TEIR	Éves
Aktivitási ráta	Az aktív korú népesség aránya a teljes lakónépességben belül	%	KSH	évente
Vendégéjszakák száma	Kereskedelmi és magán szálláshelyeken eltöltött vendégéjszakák száma (cél: növekedés)	vendég-éjszaka	KSH	Éves
Társadalom fejlődés indikátorok				
Lakónépesség száma	A településen élők száma	fő	KSH	évente
Vásárosnamény korszerkezete	0-14 éves és a 60 év fölött korosztály aránya a népességben belül, öregedési index értékelése	%	KSH	évente

Vásárosnamény Város Településrendezési Tervéhez
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Indikátor neve	Indikátor definíciója	Mérték-egység	Forrás	Adatgyűjtés gyakorisága
Vándorlási egyenleg	A településre el és a településre beköltözők arányának vizsgálata	%	KSH	évente
Születések száma	Élve születések számának vizsgálata a lakónépességben belül	fő	KSH	évente
A lakosság jövedelme	Átlagkereset vizsgálata	Ft	NAV	Évente
Aktív kereső nélküli háztartások száma	Az aktív kereső nélküli, aktív korú taggal rendelkező háztartások száma	db	KSH Népszámlálás	10 évenként
A társadalom elszegényedése	segélyezettek száma és megoszlása az egyes segélyezési típus alapján	%	Szociális iroda	Évente
Szegregátumok, szegregációval veszélyeztetett területek népességszáma	A szegregált körülmények között élők száma	fő	Polgármesteri Hivatal	Éves
Társadalmi önszerveződés fejlődése	Civil szervezetek száma	db	Polgármesteri Hivatal	Éves
Települési környezet				
Rehabilitált terület nagysága	Településfejlesztési beruházással érintett terület nagysága	m ²	Polgármesteri Hivatal	Éves
Barnamezős területek funkcióváltása	Hasznosított funkcióvesztett épületek, barnamezős területek nagysága		Polgármesteri Hivatal	Éves
Vásárosnamény funkcióbővülése	Új közszolgáltatások száma	db	Polgármesteri Hivatal	Éves
Rehabilitált lakásállomány nagysága	A felújítással, energetikai korszerűsítéssel érintett lakások aránya a lakótelepeken	%	Polgármesteri Hivatal	Éves
Megújuló energiák felhasználásának növekedése	Megújuló energiák használatának aránya a város teljes energia felhasználásán belül	%	Polgármesteri Hivatal	Éves
Energia megtakarítás mértéke a közintézmények működtetésében	A közintézmények energiafogyasztásának csökkenése	%	Polgármesteri Hivatal	Éves
Kerékpárutak hossza	Bel- és külterületén lévő kerékpárutak hossza	km	Polgármesteri Hivatal	Éves
Zöldfelületek nagyságának növekedése	Zöldfelületek aránya a beépített területekhez viszonyítva	%	Polgármesteri Hivatal	Éves
Lakossági elégedettség javulása	Primer felmérés keretében évente kérdőíves felmérés elvégzése a lakosság körében	%	Polgármesteri Hivatal	Éves
Kulturális rendezvények résztvevőinek száma	Színházi előadások látogatóinak száma + kulturális és ismeretterjesztő rendezvények résztvevőinek száma (cél: növekedés)	fő	Polgármesteri Hivatal	Éves

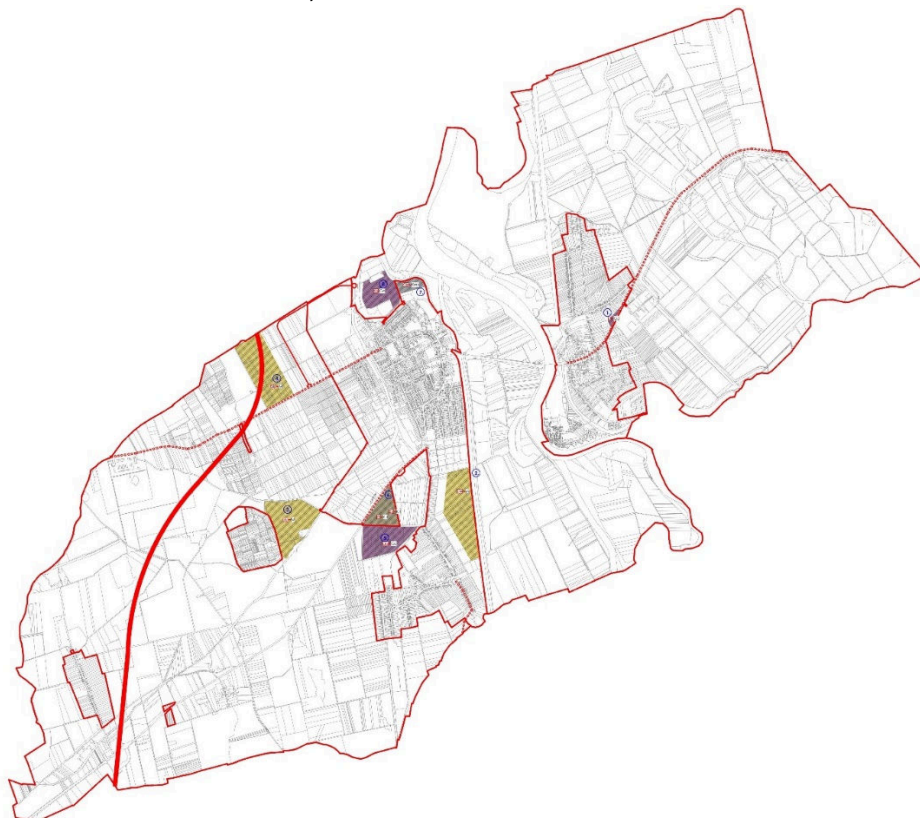
3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

Terület-felhasználást érintő beavatkozások:

- Falusias lakóterületből gazdasági terület Gergelyugornyán: 1,41 ha
- Kertvárosias lakóterületből mezőgazdasági általános terület, Vitka keleti oldalán: 41,28 ha
- Gazdasági területből mezőgazdasági általános terület, külterületen: 33,41 ha
- Gazdasági területből mezőgazdasági általános terület, M3 tervezett nyomvonalon: 41,53 ha
- Kertvárosias lakóterületből gazdasági terület Vitka északi oldalán: 24,87 ha
- Beépítésre szánt temető és gazdasági erdő területe, beépítésre nem szánt temető területének kialakítása: 14,79 ha
- Gazdasági területből városi rekreációs terület, a belterülettől északra: 5,66 ha
- Megújuló energiahasznosítás céljára szolgáló területből gazdasági terület, a belterülettől északra: 17,52 ha

Infrastrukturális változások

- Gyorsforgalmi út
  - M3 szakasza a közigazgatási területen belül: 8,15 km
- Települési feltáró út
  - Az 4108. sz. úttól a 4115. sz. útig a város északi részén: 8,15 km
- Tervezett kerékpárutak
  - A 41 sz. főút mentén Gergelyugornyától keletre: 4,63 km
  - A 41 sz. főút mentén a városi temetőig: 1,4 km
  - A 4108 sz. út mentén: 4,16 km

3.2. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésre

A kulturális örökség védelmét a 2001. évi LXIV. törvény szabályozza. A törvény hatálya a régészeti örökségre, műemléki értékekre, kulturális javakra terjed ki. A művi értékeket is magába foglaló fejlesztések szabályozási kereteinek meghatározásánál, elsődleges szempont kell, legyen az adott érték védelme mellett a hasznosítására irányuló infrastrukturális beruházás szigorú kereteinek rögzítése egyedi jelleggel. Továbbá a közvetlen környezet illeszkedési elvét is, különös tekintettel lakó és gazdasági területek határvonalánál. A helyi építési szabályzatban a feltétel rendszerét ki kell dolgozni, figyelembe véve a fenntarthatóságot.

Vásárosnamény közigazgatási határában található nyilvántartott régészeti lelőhelyek

azonosító	név	helyrajzszám
34865	Szigeti tag	0542/1, 0541, 052
57107	Tisza Tsz-től DK-re (37. lh.)	316, 315/10, 315/9, 315/8, 315/6, 315/4, 076, 075/16, 075/14
36400	Gubéri-legelő	090, 078, 077/18, 077/17, 077/22, 077/21, 077/20, 077/19, 077/14, 077/16, 077/15, 077/3
36331	Református templom	117, 116, 1033, 1032, 1034
36332	Erdért-telep	4234, 4233, 4232, 4235
36345	VOR Ruhagyár	135/3, 132/4, 132/1, 132/14, 132/15, 132/16, 132/17, 132/18, 132/19, 132/20, 132/21, 132/5, 132/6, 132/7, 132/8, 132/9, 132/10, 132/11, 132/12, 132/13, 131/3, 131/4, 130/1, 130/3, 130/5, 130/6, 128, 131/5, 135/1, 132/29, 132/30, 129
36351	Terményforgalmi Vállalat	141, 142, 151, 152, 153, 154, 155, 163/3, 163/8, 163/9, 4235, 163/2, 140/5, 140/3
36354	Vásártér	463/1, 463/2, 467, 468, 469, 473/6, 473/12, 474/1, 010/2, 470, 473/3, 473/7, 473/9, 473/10, 473/11, 473/13, 473/1, 459/2, 461, 462, 464, 465, 466
36361	Szegitag, Páskum	183, 192, 193, 194, 195, 196, 010/5, 011, 467, 190, 191, 022/3, 022/1, 205, 206, 201, 202, 203, 204, 198, 199, 200, 197, 010/2, 014, 090, 091/1, 091/3, 089/3, 089/4, 089/5, 093
36374	Dohánybevéltő	119, 135/1, 136
36375	Hidroglóbusz	137/5, 140/3, 138, 137/3, 141, 136, 137/2
36377	Vitka, református lelkeszi lak	1830, 1831, 1832, 1833, 1834, 1835, 1856, 1782, 1552/3, 1551, 1550, 1549, 1548, 1890/1
36378	Hajnal u. 9.	376/1, 376/2, 375, 395, 377, 378, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 393, 394, 396, 397, 398, 399, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409/1, 409/2, 410
36379	Páskum	233, 278/2, 280/2, 281/2, 282/2, 284, 285/2, 287/1, 320/1, 320/2, 337, 338, 339, 354, 196, 331, 332/3, 332/8, 332/9, 333, 334, 335, 336, 340, 341, 343, 342, 197, 198, 207, 208, 209, 314/1, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278/1, 279, 280/1, 281/1, 282/1, 283, 285/1, 286/1, 288, 313/1, 310, 309, 308, 307, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 200, 199, 204, 203, 202, 201, 205, 206, 304/1, 332/6

Vásárosnamény Város Településrendezési Tervéhez
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

36388	Kölcsey u. 29.	184, 185, 210, 235, 236, 237, 238, 242, 241, 240, 239/1, 239/2, 294/2, 293, 296/2, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177/1, 177/2, 178, 179, 180, 181, 182, 014, 183, 267, 292/1, 292/2, 294/3
36394	Neviczki-tag	0452/1
36395	Sport u.	1229, 1434, 1458, 1227, 1228, 1230/1, 1230/2, 1177, 1178, 1231, 1232/1, 1232/2, 1233, 1234, 1235, 1236, 1237, 1238, 1239, 1224, 1225, 1226, 1179, 1180, 1181, 1390/1, 1419/1, 1419/2, 1420, 1421, 1422, 1423, 1424, 1425, 1426, 1427, 1428, 1429, 1430, 1431, 1432, 1433, 1435, 1436, 1437, 1438, 1439, 1440
36396	Omsós-Kerek domb	0166/2, 0166/1, 0167, 0168
38242	Beregszászi út 7.	2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2186, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194/1, 2195, 2166, 2187
38243	Igényelt	0174, 0175, 0173/1, 0173/2, 0173/5, 0173/6, 0176, 0177/1, 0177/2, 0177/3, 0177/4, 0177/5, 0177/6
38244	Ócskafalu	032/4, 046, 032/5, 044/27, 2803/2, 2803/1, 031
38245	Szakadás	031, 2832/2, 2832/3, 2817, 2803/1, 2810, 2811, 2813, 2809, 2808, 2812, 2814, 2815, 2820, 2816, 2818, 2819, 2822/1, 2825/1, 2825/2, 2831, 2839, 2837/1, 2836/1, 2836/2, 2835/2, 2835/1, 2838, 2836/3, 2835/3, 2834/3, 2834/2, 2834/1, 2833/1, 2833/2, 2833/3, 2832/1
51395	Perényi-tanyától D-re	0345, 0344/1, 0346, 0354/1, 0354/2, 0344/2
51396	Perényi-tanyától D-re 2.	0345, 044/3
57517	Szeszgyár	474/1, 474/2, 475, 434, 435, 436/1, 436/3, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459/2, 469, 332/5, 344/1, 345, 346, 347, 348, 359
57518	Bag-pusztá	060/3, 060/4, 060/5, 060/7, 060/8
54656	Interspar	0261, 1036/6, 1036/7, 1039, 1033, 1034, 1035
59247	Interspan (1. lh.)	4263/4, 4262
59248	Interspan 2. (2.lh.)	4263/5, 0581/3, 4263/4
57032	Nádas-erdő	0403/1, 0403/12
57033	Tagok-dűlő	0534/1, 0462/2, 0462/1
57035	Mandelendei-föld	0556, 0557/30, 0557/14, 0555/1
57102	Bende-tagtól D-re (MOL 34. lh.)	0413/16, 0413/18, 0413/31, 0413/32, 0413/33, 0411/6, 0411/7, 0411/8, 0411/9, 0411/10, 0412
57104	Úrbéri-dűlő (MOL 35-35a. lh.)	0570/12, 0570/13, 0570/14, 0576/2, 0575/1, 0571/2, 0572, 0574/14, 0574/13, 0574/12, 0574/11, 0574/10, 0574/9, 0574/8, 0574/7, 0573, 0571/4, 0571/5, 0581/13, 0571/3
57105	Úrbéri-dűlő (MOL 36. lh.)	0581/10, 0581/12, 0581/11
63756	Tomcsányi-tag	0482/200, 0482/201, 0482/202, 0482/199
63760	Füzes-tó Dny-i rész	4208/14, 4208/12, 4208/13
77911	Vitka, Középső-dűlő	0292, 0296, 0297/1, 0291/22, 0290, 0291/19, 0291/20, 0291/21, 0291/18, 0291/17, 0291/16, 0297/2, 0291/10, 0291/13, 0291/14, 0291/15, 0291/12, 0291/11, 0295/2, 0295/1, 0295/4, 0289/13, 0289/12, 0289/11, 0289/10, 0289/9, 0289/8, 0289/7, 0289/6, 0289/5, 0289/1, 0289/2, 0289/4, 0289/3
77913	Vitka, Métélyes, Forrás-dűlő	0299, 0316/28, 0316/27, 0316/26, 0295/18, 0317/23, 0317/20, 0317/21, 0317/22, 0292, 0293, 0294, 0295/17, 0295/2, 0295/4, 0295/16, 0295/15, 0295/14, 0295/13, 0295/12, 0295/11, 0295/10, 0295/9, 0295/8, 0295/7, 0295/5
91177	Snakolczki-dűlő	0482/86, 4208/14, 4207, 0482/157, 0482/158, 0482/153
91179	Vaska tó partja	484/64, 484/62, 484/61, 486/17, 484/60, 484/63, 486/5, 484/56, 484/59, 484/58, 484/57, 486/3, 486/2, 486/1, 486/6, 486/4

Vásárosnamény közigazgatási határában miniszteri rendelettel védetté nyilvánított régészeti lelőhely nem található.

A nyíregyházi Jósa András Múzeum Régészeti Adattárának feljegyzései alapján további régészeti lelőhelyek valószínűsíthetők még Vásárosnamény határában, azonban a kevés és pontatlan helymegjelölések miatt ezek pontos beazonosítása nem lehetséges.

Reiner-tag

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Vásárosnamény északi határában

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Vásárosnamény déli határában

Gergelyugornya és Tákos között, Vőcsike nevű régi meder partján, őskori – bronzkori településre utaló leleteket gyűjtött Csiszár Árpád. A Jósa András Múzeum Adattári bejegyzése alapján: 87.99

A Reiner-tagban később Korek József végzett helyszíni szemlét, aki késő bronzkori - fűzesabonyi jellegű leleteket gyűjtött, többek között nagyon sok átégett cserepet. A Jósa András Múzeum Adattári bejegyzése alapján: 91. 23

1965-ben Csallány Dezső is járt a Reiner-tagban, aki római kori leleteket gyűjtött itt. A Jósa András Múzeum Adattári bejegyzése alapján: 91. 27

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek Vásárosnamény északkeleti határában

Gergelyugornya határa

Gófa József ajándékozott egy kőbaltát a múzeumnak, amit Gergelyugornya határában talált. Közelebbi helymegjelölés nem maradt fenn. Alispáni Jelentések 1933.

Ugornya határa

Községi kútásás közben, 9 méter mélyen jávorszarvas agancsokra bukkantak. Alispáni Jelentések 1927.

Várhely

1967-ben terepbejárás során az Igényelt nevű lelőhelyhez kapcsolódóan, közvetlenül a Vásárosnamény-Beregsurányi országút déli oldalán egy kisméretű földvárat azonosítottak. Közelebbi helymegjelölés nem maradt fenn. A Jósa András Múzeum Adattári bejegyzése alapján: 2002. 229

Vitka

A Kraszna-csatorna ásásakor 1894-ben őskori települést bolygattak meg.

Vásárosnamény határa

1988-ban Tisza túrázók gyűjtöttek régészeti leleteket Vásárosnamény és Szatmárcseke között, a homokpadok sodrás felőli részén. A Jósa András Múzeum leltárkönyvi bejegyzése alapján: JAM 88. 111. 1-24.

Kraszna-part

1966-ban Korek József helyszíni szemle során gyűjtött neolitik kerámia töredékeket. Közelebbi helymegjelölés nem maradt fenn. A Jósa András Múzeum Adattári bejegyzése alapján: 91. 49

Liget

Korek József feljegyzései alapján Szűcs Sándorné telkéről egy késő bronzkori bronzbográcst ismerünk. Közelebbi helymegjelölés nem maradt fenn. A Jósa András Múzeum Adattári bejegyzése alapján: 2001. 69

Vásárosnemény határa

1963-ban a vásárosnaményi gimnázium gyűjteményébe került be egy korongos fejű bronz csákány. Közelebbi helymegjelölés nem maradt fenn. A Jósa András Múzeum Adattári bejegyzése alapján: 87. 97

Vitka

Bányász Lajos ajándékozott egy őskori nyéllyukas kőbaltát a Beregi Múzeumnak. Közelebbi helymegjelölés nem maradt fenn. A Vásárosnamény Beregi Múzeum Adattári bejegyzése alapján: VBM Ad. 4. 388

Vitka felőli oldal

Csiszár Árpád bronzkori kerámiatöredékeket gyűjtött itt. Közelebbi helymegjelölés nem maradt fenn. A Vásárosnamény Beregi Múzeum Adattári bejegyzése alapján: VBM Ad. 4. 388

Vitka

A Tisza-Szamos szegletében kis földvárát azonosított Sőregi János. A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve 1941. 37.

Túr torkolata

1967-ben Csiszár Árpád a Tisza medrében, a Túr torkolatával szemben gyűjtött őskori és római kori cserepeket, a part felett lévő határrész Kovácstó, vagy Kovástó. A Jósa András Múzeum Adattári bejegyzése alapján: 2001. 68

Vásárosnamény közigazgatási határában húzódó régészeti érdekű területek

A középkori Namény: Szabadság tér – a középkori eredetű református templom környezete

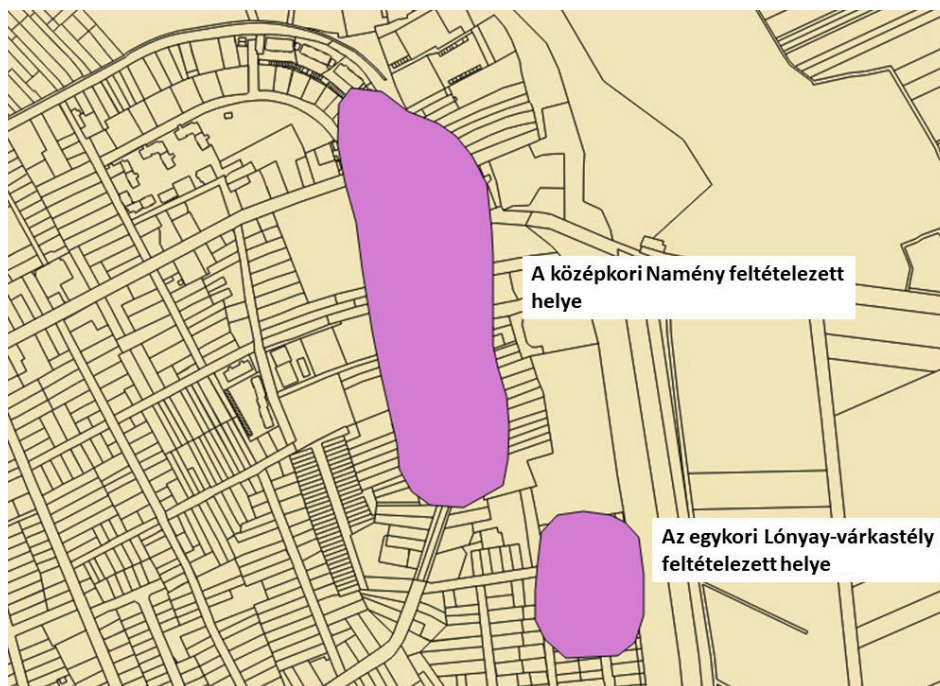
Az okleveles adatokból ismerjük, hogy a középkori Namény, Gergelyi, Ugornya és Vitka is egyházas hely volt, azonban egyik középkori település pontos elhelyezkedését, kiterjedését nem ismerjük, annak elhelyezkedésére a középkori eredetű templomok elhelyezkedése utalhat. A középkori település egykori központjában a templom állt. A középkori településhez tartozó épületek, régészeti jelenségek a templom körül húzódtak. A belterületen végzett régészeti kutatások hiányában a középkori település pontos kiterjedésének megrajzolását nem tudjuk elvégezni.

A középkori település maradványait a belterületen modern építési törmelék borítja, amelynek vastagságát régészeti kutatás hiányában nem ismerjük, azonban azt valószínűsíthetjük, hogy egy-egy építkezés pinceszintjén már lehet számítani késő középkori-kora újkori településmaradványok előkerülésére. A fentieknek megfelelően a Szabadság tér környezetében, a középkori templom helyén épült református templom környékén, a mélyebb alapozási síkkal rendelkező építkezések esetén különös gonddal kell eljárni. Az építkezések földmunkáihoz pedig javasolt a régészeti felügyelet megrendelése.

Az egykori Lónyay-várkastély

Lehoczky Tivadar leírásából tudjuk, hogy a várkastély az Eötvös család kastélyával szemben, a Kraszna partján állt. A leírás alapján így az az Eötvös utca keleti végén állhatott minden valószínűség szerint. A várkastély épületei sajnos az 1880-as évekre teljesen romos állapotba

kerültek. A várkastély maradványait a belterületen modern építési törmelék borítja, amelynek vastagságát régészeti kutatás hiányában nem ismerjük, azonban azt valószínűsíthetjük, hogy egy-egy építkezés pinceszintjén már lehet számítani késő középkori-kora újkori településmaradványok előkerülésére. A fentieknek megfelelően az Eötvös utcában a mélyebb alapozási síkkal rendelkező építkezések esetén különös gonddal kell eljárni. Az építkezések földmunkáihoz pedig javasolt a régészeti felügyelet megrendelése.

Régészeti érdekű terület Vásárosnamény belterületén

A középkori Gergelyi

A település középkori történetéről nem sokat tudunk, a fennmaradt oklevelekből elsősorban birtoklástörténetét ismerjük. A település középkori elhelyezkedésére vonatkozóan az egyik legbiztosabb támpontunk az első katonai felmérés térképi ábrázolása, sajnos középkori templomának helyét nem ismerjük. A térképi ábrázolás alapján a középkori települést a mai Óvoda és Templom utcák által határolt területre helyezhetjük.

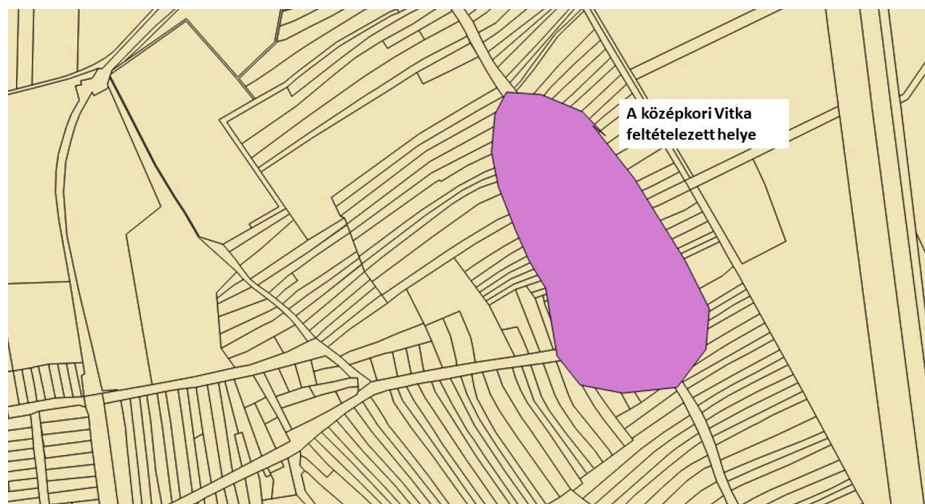
A középkori település maradványait a belterületen modern építési törmelék borítja, amelynek vastagságát régészeti kutatás hiányában nem ismerjük, azonban azt valószínűsíthetjük, hogy egy-egy építkezés pinceszintjén már lehet számítani késő középkori-kora újkori településmaradványok előkerülésére. A fentieknek megfelelően az Óvoda és Templom utcák környezetében, a mélyebb alapozási síkkal rendelkező építkezések esetén különös gonddal kell eljárni. Az építkezések földmunkáihoz pedig javasolt a régészeti felügyelet megrendelése.

A középkori Vitka

A település középkori történetéről nem sokat tudunk, a fennmaradt oklevelekből elsősorban birtoklástörténetét ismerjük. A település középkori elhelyezkedésére vonatkozóan az egyik legbiztosabb támpontunk az első katonai felmérés térképi ábrázolása, sajnos középkori templomának helyét nem ismerjük. A térképi ábrázolás alapján a középkori települést a mai Damjanich, Kazinczy Lajos és Kiss Ernő utcák által határolt területre helyezhetjük.

A középkori település maradványait a belterületen modern építési törmelék borítja, amelynek vastagságát régészeti kutatás hiányában nem ismerjük, azonban azt valószínűsíthetjük, hogy egy-egy építkezés pincszintjén már lehet számítani késő középkori-kora újkori településmaradványok előkerülésére. A fentieknek megfelelően a Damjanich, Kazinczy Lajos és Kiss Ernő utcák környezetében, a mélyebb alapozási síkkal rendelkező építkezések esetén különös gonddal kell eljárni. Az építkezések földmunkáihoz pedig javasolt a régészeti felügyelet megrendelése.

A város mai határába több középkori birtok olvadt be. A csak okleveles adatok alapján ismert középkori települések pontos elhelyezkedését, kiterjedését nem ismerjük, annak elhelyezkedésére az újkori névanyagban fennmaradt helynevek elhelyezkedése utal. Szisztematikus régészeti kutatások hiányában a középkori települések pontos kiterjedésének megajzolását nem tudjuk elvégezni.

Vásárosnamény határában további régészeti érdekű területeket találunk a város keleti, Nyírségi határában, az egykori szikes tavak, mocsarak, lápok magas partjain. Az egykori tavak, mocsarak, lápok vízmentes magaspártja régészeti érdekű területnek minősül, ahol a kulturális örökség védelméről szóló törvény értelmében régészeti leletek előkerülésére kell számítani.

A település nyugati, beregi határrészén a számos folyóvíz, patak, ér árvízmentes partjai, a folyóvizeket kísérő hátak szintén kiváló természeti feltételeket biztosítottak a megtelepedésre, így azok szintén régészeti érdekű területnek minősülnek, ahol a kulturális örökség védelméről szóló törvény értelmében régészeti leletek előkerülésére kell számítani.

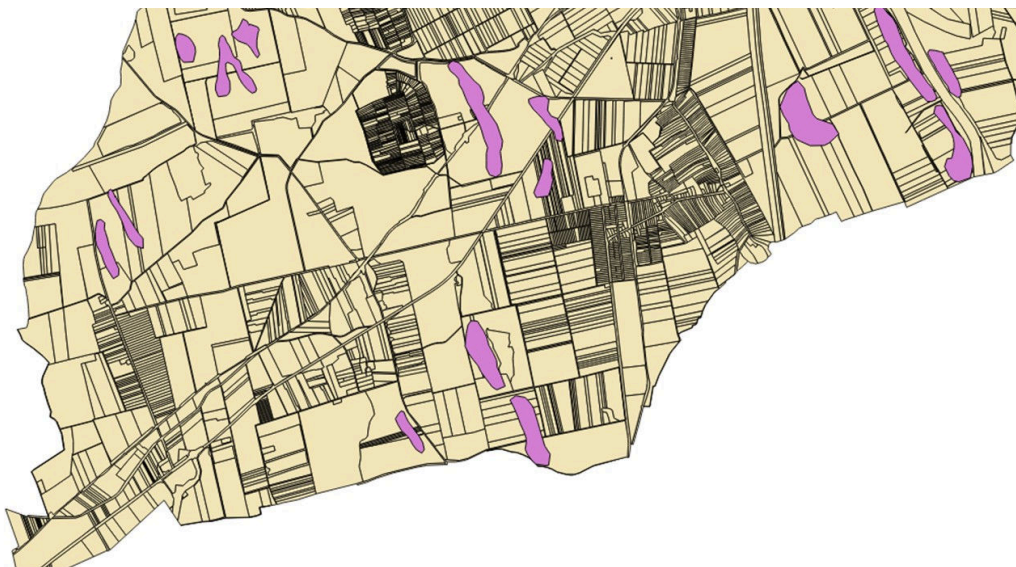

Régészeti érdekű területek Vásárosnamény északkeleti határáján

Régészeti érdekű területek Vásárosnamény déli határáján

Régészeti érdekű területek Vásárosnamény délnyugati határ részén

Műemlék, műemlékegyüttes

- *Református templom*: műemléki törzsszám: 6241; hrsz: 1034, Szabadság tér 2.
- *Egykori Tomcsányi-kastély*: műemléki törzsszám: 6240; hrsz: 137/5, 137/2, 137/3, 137/4, 138, Szabadság tér 26.
- *Eötvös-kúria*: műemléki törzsszám: 10873; hrsz: 969, Jókai út 59.
- *Római katolikus templom*: műemléki törzsszám: 1544; hrsz: , Damjanich utca
- *Lakóház*: műemléki törzsszám: 6243; hrsz: 1890/2;, Kazinczy utca 1.

Műemlékvédelem sajátos tárgyai, történeti kert, temető és temetkezési emlékhely

Vásárosnamény közigazgatási határában a műemlékvédelem sajátos tárgyai közé sorolt történeti kert, temető és temetkezési hely nem található.

Műemléki terület: történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki

Vásárosnamény területén műemléki terület, történeti táj, műemléki jelentőségű terület nem került kijelölésre. Az országos műemléki védelem alatt álló épületek esetén a védelemhez kapcsolódóan, külön jogszabályban nem jelöltek ki műemléki környezetet. Ennek megfelelően a református templom, az egykori Tomcsányi-kastély, az Eötvös-kúria, a vitkai római katolikus templom és népi lakóház műemléki környezetének megrajzolásakor a kulturális örökség védelméről szóló 2001. LXIV. törvény rendelkezései az irányadóak. A református templom ex-lege műemléki környezete 1031/1, 1031/2, 1027/1, 1030, 116, 1033, 1035, 1031/3 helyrajzi számú ingatlanokat fed le. A Tomcsányi-kastély ex-lege műemléki környezete a 135/1, 136, 140/5, 116, 140/6, 157, 158, 360, 97/30, 97/19, 102/23, 102/2, 102/5, 102/9, 108/5, 108/1, 156, 155, 142, 140/3 helyrajzi számú ingatlanokat fed le. A vitkai római katolikus templom ex-lege műemléki környezete 1899, 1898, 1897, 1896, 1895, 1894, 1543/3, 1543/2, 1543/1, 1542, 1541, 1939 helyrajzi számú ingatlanokat fed le. A vitkai népi lakóház ex-lege műemléki környezete 1856, 1549, 1548, 1890/3, 1889, 1339, 1890/1 helyrajzi számú ingatlanokat fed le.

Vásárosnamény Város Településrendezési Tervéhez
TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

Helyi védelem

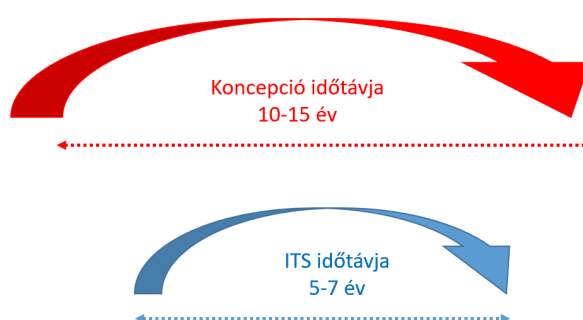
Rendeltetés	Településrész	Cím	Helyrajzszám
templom	Vásárosnamény	Rákóczi u. 19.	51
középület	Vásárosnamény	Rákóczi u. 13.	55
középület	Vásárosnamény	Szabadság tér 35.	112/1
középület	Vásárosnamény	Szabadság tér 10.	117
középület	Vásárosnamény	Szabadság tér 16.	126
középület	Vásárosnamény	Szabadság tér	135
középület	Vásárosnamény	Szabadság tér 26.	137/4
Vasútállomás	Vásárosnamény	Radnóti u.	476/10
középület	Vásárosnamény	Jókai Mór u. 5.	1005
középület	Vásárosnamény	Szabadság tér 1.	1021
középület	Vásárosnamény	Szabadság tér 4.	1024
középület	Vásárosnamény	Szabadság tér 5.	1025
középület	Vásárosnamény	Szabadság tér	1032
középület	Vásárosnamény	Jókai Mór u. 2.	1034
templom	Gergelyiugornya	Munkácsy Mihály u. 2.	2163
lakóház	Gergelyiugornya	Templom u. 17.	2696
templom	Gergelyiugornya	Templom u. 9.	2702
református plébánia	Gergelyiugornya	Templom u. 7.	2703
lakóház	Gergelyiugornya	Óvoda u. 25.	2782
imaház	Gergelyiugornya	Óvoda u. 23.	2783
templom	Vitka	Kiss Ernő u. 2.	1549

4. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE

4.1. Településfejlesztési Konceptió (TK) és Integrált településfejlesztési Stratégia (ITS) helye a településfejlesztési eszközök között

A településrendezési eszközök hierarchiájában a Településfejlesztési Konceptió (TK) magasabb rendű és hosszabb távú stratégiai dokumentum, melyhez alárendeltségi viszonyban áll az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS). Ezt az alárendeltségi viszonyt „a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről” szóló 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet is rögzíti.

3. ábra: A Konceptió és az ITS időtávjai

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) kijelöli a középtávon (7-8 év) elérendő fejlesztési célokat, a megvalósítást szolgáló beavatkozások körét és a megvalósítás eszközeit – elsősorban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP), másodsorban az ágazati operatív programok forrásainak felhasználásához, illetve egyéb fejlesztési források mozgósításához illeszkedve.

A Településfejlesztési Konceptió (TK) a település hosszú távú, 2030-2035. évig vizionált fejlesztésének elvi kereteit teremti meg, míg az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) rövidebb időtávú, a szükséges és tervezett fejlesztések, beavatkozások megfelelő megvalósításához szükséges rövid távú célrendszert teremti meg.

Szükség szerint az ITS célrendszere – igaz ez jelenlegi tervezési fázisra és az ITS későbbi felülvizsgálata során – illesztendő a Konceptió célrendszeréhez!

4.2. A megvalósítás eszközei és azok nyomon követése

A megvalósítás eszközeit (eszköz- és intézményrendszer) és azok nyomon követésének módját Nyírmada Város mindenkori Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS) tartalmazza.

2021. év